

PROJEKAT
**PODRŠKA
GRAĐANIMA
U BORBI
PROTIV
KORUPCIJE**

NEWSLETTER ZA II KVARTAL 2022.

USAID
OD AMERIČKOG NARODA

CCI
CENTAR CIVILNIH INICIJATIVA
CENTRE FOR CIVIL SOCIETY INITIATIVES

**TRANSPARENCY
INTERNATIONAL**
BOSNA I HERCEGOVINA

CRM
CENTAR ZA REPUTACIJU I KOMUNIKACIJU

Opis projekta

Projekat „Podrška građanima u borbi protiv korupcije (ACFC)“ provode Centri civilnih inicijativa (CCI), kao glavni implementator, te Transparency International BiH (TIBiH) i Centar za razvoj medija i analize (CRMA) kao partneri na projektu, a podržan je od strane Američke agencije za međunarodni razvoj (USAID). Projekat se implementira u periodu septembar 2019 – septembar 2024. godine.

Cilj projekta ACFC je povećati učešće građana u borbi protiv korupcije, te su sve projektne aktivnosti dizajnirane i osmišljene na način da potiču snažan i održiv antikorupcijski aktivizam u cijeloj zemlji i na svim nivoima. Projekat ACFC ima za svrhu da civilno društvo bude reprezentativno i kredibilno u borbi protiv korupcije.

U okviru projekta realizuju se sljedeće aktivnosti:

- Monitoring i zagovaranje antikorupcijskih legislativa u sljedećim oblastima: sukob interesa, zaštita zviždača, javne nabavke i zloupotreba javnih sredstava u izbornim kampanjama;
- Uključivanje građana i izgradnja kulture koja odbacuje korupciju
- Koordinacija i izgradnja kapaciteta uključenih organizacija

Korupcija nije problem pojedinca!!!

Grupa ste građana koja se suočava sa korupcijom u vašoj zajednici i zbog toga ne možete da ostvarite pravo koje pripada vama ili širem krugu ljudi?

Trpите posljedice loših odluka donesenih usljed zloupotrebe položaja ovlaštenih lica ili nezakonitog postupanja vlasti?

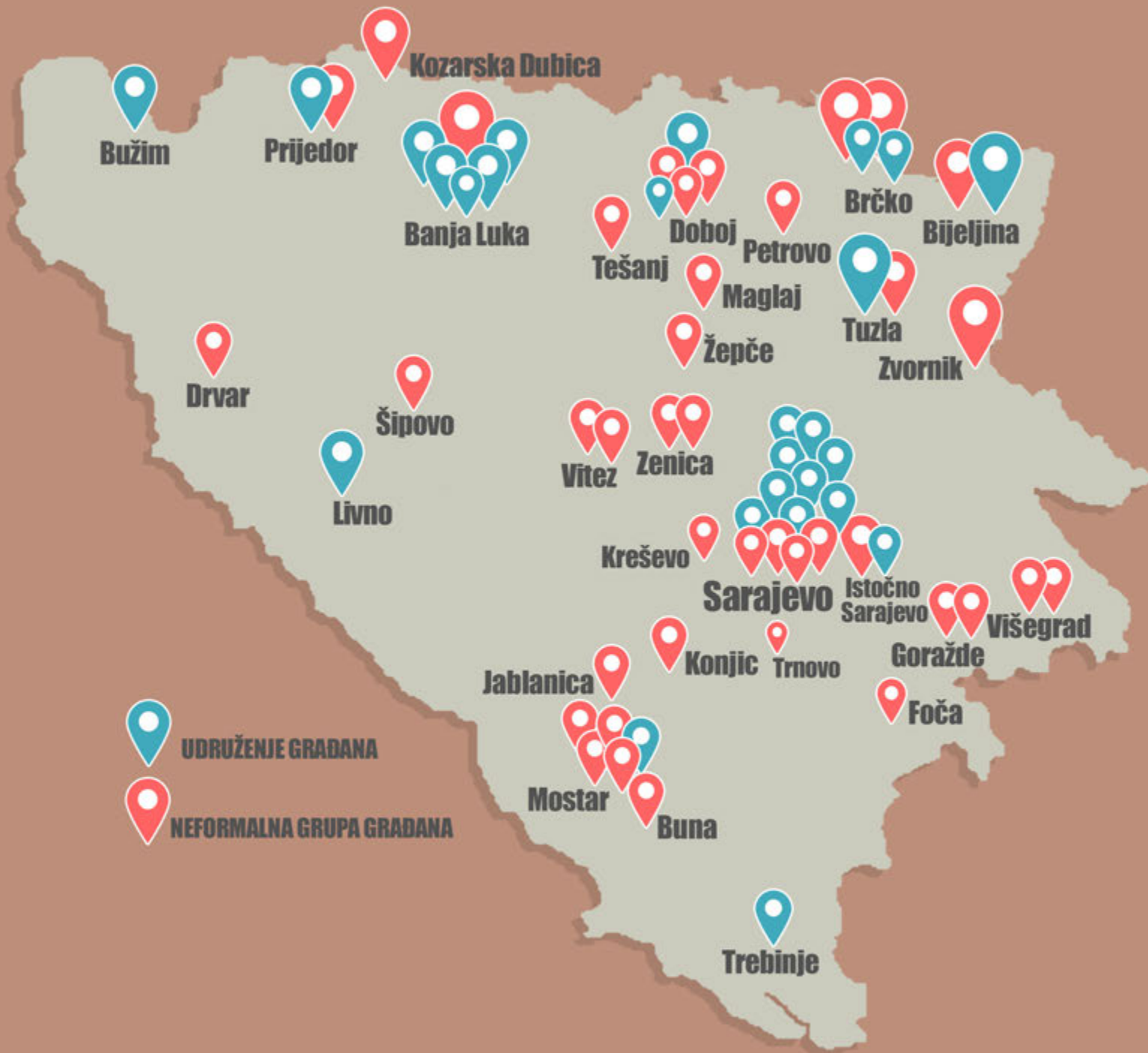
Kontaktirajte nas u cilju dobijanja podrške vašim inicijativama u borbi protiv korupcije

063 396 536

protivkorupcije@ccibh.org

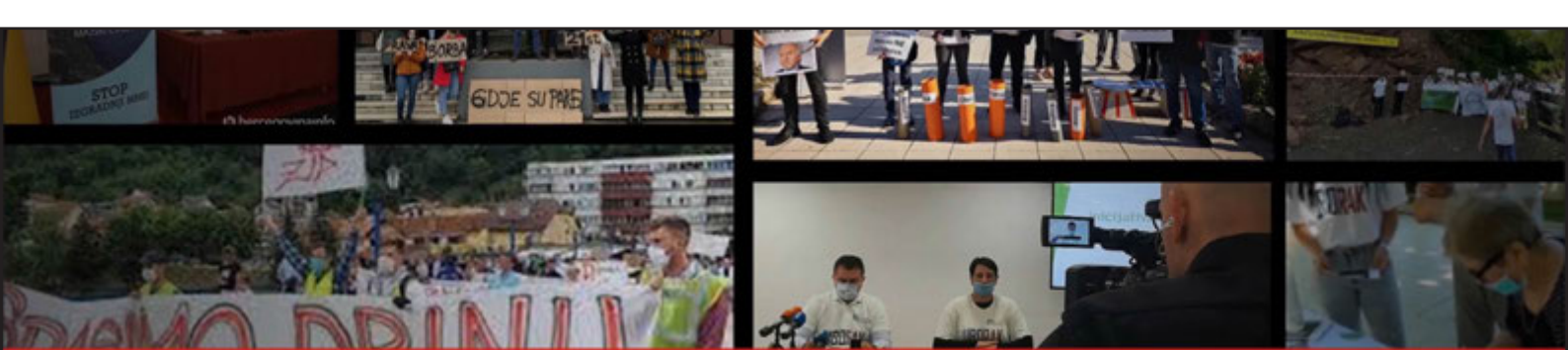
Antikoruptivni aktivizam širom Bosne i Hercegovine

Kontaktirajte ih putem njihovih FB stranica!

Više na portalu antikorupcija.info

-
- Banja Luka**
    - UG "Restart Srpska
    - Unija udruženja poslodavaca Republike Srpske"
    - Udruženje „Misli dobro“
    - UG "Put pravde"
    - Centar za edukaciju "Pro Educa"
    - NGG "Protiv kamenoloma Planina u naselju Karanovac"
  - Bijeljina**
    - Helsinški odbor za ljudska prava
    - NGG "Zaustavimo nelegalnu eksploataciju šljunka u Bijeljini"
  - Brčko**
    - NGG "Za transparentno finansiranje neprofitnih organizacija iz budžeta Brčko distrikta"
    - NGG "Za priznate diplome od akreditovanih visokoskolskih ustanova u Brčko distriktu BiH"
    - Omladinski centar Vermont
    - UG „Demos“
  - Bužim**
    - Udruženje distrofičara Bužim
  - Doboj**
    - NGG "Za legalnu eksploataciju minerala iz korita rijeke Bosne"
    - NGG "Licencirane i akreditovane visokoškolske ustanove - validne i priznate diplome"
    - NGG „Uklonite Heksan iz Kotorskog“,
    - Centar za humanu politiku
    - UG "Tolerancijom protiv različitosti (ToPeeR)"
  - Drvar**
    - NGG "Drvar bez nelegalnog otpada"
  - Foča**
    - NGG "Sačuvajmo rijeke Foče"
  - Goražde**
    - NGG "Spasimo Drinu"
    - NGG „Goražde bez pesticida“
  - Istočno Sarajevo**
    - NGG "Stop izgradnji mHE na Kasindolskoj rijeci"
    - "Ženski interaktivni ruralni centar" (ŽIR)
  - Jablanica**
    - NGG "Za Doljanku"
  - Konjic**
    - NGG "Neretvica - Pusti me da tečem"
  - Kozarska Dubica**
    - NGG "Reaguj protiv nepravilnosti koji ugrozavaju zdravlje i životnu sredinu"
  - Kreševo**
    - NGG "Kreševski građanski pokret"
  - Livno**
    - UG "Centar za građansku saradnju" CGS Livno
  - Maglaj**
    - NGG „Za legalnu eksploataciju minerala u gornjem toku rijeke Bosne“,
  - Mostar**
    - NGG "Jer nas se tiče"
    - NGG "Stop izgradnji mHE Buna I i II"
    - NGG „Stop nelegalnoj gradnji na Bijelom Brijegu“
    - Udruženje profesionalaca, trenera i službenika za javne nabavke u BiH (UPTIS)
    - NGG „Ne na Buni i u mome Blagaju“
    - NGG „Građanska inicijativa Kuti“
  - Petrovo**
    - NGG „Čuvari Ozrena“
  - Prijedor**
    - Udruženje za zaštitu potrošača DON Prijedor
    - NGG „Budi moj glas“
  - Sarajevo**
    - NGG "Hastahana park"
    - NGG "Nelegalna gradnja u opštini Stari Grad"
    - NGG "Inicijativa KCUS"
    - Udruženje „Ja BIH u EU“
    - Udruženje poslodavaca u Federaciji BiH
    - BIRN BiH
    - Udruženje "Baby Steps"
    - Udruženje Sindikat uposlenika Fonda
    - NGG „Spas u zadnji čas – Spasimo Dobrinju“
  - Šipovo**
    - NGG "Farmeri"
  - Trebinje**
    - UG "Stop mobbing"
  - Tešanj**
    - NGG "Netransparentno trošenje sredstava iz budžeta za vodosnabdjevanje građana"
  - Trnovo**
    - NGG "Stop nelegalnom odlaganju otpada na Krupačkim stijenama"
  - Tuzla**
    - Građanski pokret "Buđenje"
    - NGG "Inicijativa protiv odlagališta šljake i pepela iz Termoelektrane u MZ Šićki Brod"
  - Višegrad:**
    - NGG "Odranimo rijeke Višegrada"
    - NGG „Uklonimo nelegalnu deponiju pred turističkim gradom“
  - Vitez**
    - NGG "Hrabre žene Kruščice"
    - NGG "Naše zgrade - naše pravo da znamo"
  - Zenica**
    - NGG "Čuvari zraka"
    - NGG "Pokret za preokret"
  - Zvornik**
    - NGG „STOP nelegalnim šljunkarama na rijeci Drini“
  - Žepče**
    - NGG „Spriječimo nelegalnu eksploataciju šljunka na području Žepča i Zavidovića“

Građanski aktivisti, širom BiH, obilježili Svjetski dan voda

Aktivisti širom Bosne i Hercegovine, kojima je očuvanje životne sredine dio svakodnevne borbe, su simbolično zajedničkim saopštenjem obilježili svjetski Dan zaštite životne sredine. Na ovaj dan, građanski aktivisti širom BiH, ujedinjeni u ideji da je naša planeta i njena zaštita prioritet svakog pojedinca, su odlučili da se obrate svojim sugrađanima i pozovu ih na zajedničku borbu protiv sistemskog uništavanja životne sredine i ugrožavanja javnog interesa. Pominjujući svoje iskustvo, aktivisti su pozvali sve zainteresovane da im se pridruže ovoj borbi, te posredno i da djeluju u cilju sveobuhvatne zaštite prirode oko nas.

S obzirom na to da se svakodnevno suočavaju sa brojnim izazovima u borbi za zaštitu javnog interesa, a često je to usko vezano za uništavanje životne sredine, ovim povodom su građanski aktivisti širom BiH uputili poziv nadležnim institucijama da svoj posao obavljaju u skladu sa propisima, te da rad na zaštiti životne sredine ne ostane samo deklarativan.

„Nelegalna i nekontrolisana eksploatacija šljunka izaziva devastirajuće efekte po životnu sredinu, uključujući uništavanje riječnih korita, poplave, uništavanje zemljišta i narušavanje ravnoteže eko-sistema. Pozivamo nadležne institucije da pristupe rješavanju problema, od donošenja suštinskih promjena u primjeni planskih dokumenata, izdavanju dozvola, do uspostavljanja efektnog sistema kontrole, nadzora i kažnjavanja nelegalnih aktivnosti“

poručuju aktivisti za zaštitu slivova rijeka Bosne i Drine od nelegalne i nekontrolisane eksploatacije šljunka.

„Naša životna sredina naše je blago, koje će, ukoliko se brzo ne osvijestimo, postati naše siromaštvo. Vrijeme je da se svako od nas uključi u ovu borbu i da uradi sve što je u njegovoj moći za zajednički cilj, za naše bolje sutra i za našu planetu Zemlju!“

naglašavaju iz NGG „Sačuvajmo Karanovac“

„Naš aktivizam prvenstveno ima za cilj da se ukaže odgovornim i gradskim vlastima u ZDK na obavezu namjenskog trošenja novca iz Fonda, na projekte za zaštitu zraka, što bi direktno uticalo na poboljšanje kvaliteta života građana ZDK i zdraviji okoliš!“

navode iz neformalne grupe „Čuvari Zraka“

„Ovom prilikom podsjećamo na problem u Kreševu koji godinama egzistira! Trenutno čekamo odluku Federalnog ministarstva okoliša i turizma o produženju dozvole nakon što smo ukazali na propusta, a sa druge strane očekujemo od Vlade SBK da raskine koncesioni ugovor za kamenolom koji bez ikakvih dozvola radi. Poručujemo da nećemo odustati dok se ne zaustavi nelegalan rad kamenoloma i tvornice vapna u Kreševu“

izjavili su predstavnici Kreševskog građanskog pokreta

„Iako je u pitanju prirodni fenomen, jedinstven u Bosni i Hercegovini, Bunski kanali nisu trajno zaštićeni od gradnje mHE sve dok mHE Buna 1 i 2 ne budu izbrisane iz postojećeg Prostornog plana Grada Mostara. Zbog toga, zajedno sa 1400 građana potpisnika peticije za spas Bunskih kanala, pozivamo gradsku vlast da trajno zaustave gradnju mHE na Bunskim kanalima i da izbrišu ucrtane mHE iz prostornog regulacionog plana Grada Mostara.“

ističu iz NGG „Stop izgradnji mHE na Buni“

„Ovom prilikom poručujemo da nećemo odustati od svoje borbe protiv nelegalne gradnje mHE na Kasindolskoj rijeci. Nakon što su oborene ekološke dozvole za sve 3 mHE na Kasindolskoj rijeci, te građevinska dozvola za mHE Samar, tražimo raskid koncesionih ugovora za ove 3 mHE. Samo na taj način možemo u potpunosti zaštititi našu rijeku i životnu sredinu koja je ugrožena“

navode iz NGG „Stop izgradnji mHE na Kasindolskoj rijeci“

“Potvrđeno je da se gradilište spornog kompleksa nalazi u 3. vodozaštitnoj zoni i da je pitanje vremena kada će tankovi popustiti i zagaditi pitku vodu grada Sarajeva! Simbolično na današnji dan pitamo kako je moguće da naša voda, daleko poznata po kvaliteti u svijetu ima cijenu? Naše zdravlje je u rukama Tužilaštva, jer smo za one koji donose odluke kolateralna šteta. Nadam se da će i oni koji negiraju opasnost i grade bez validnih dozvola osjetiti posljedice“

ističe NGG „Spas u zadnji čas – spasimo Dobrinju“

„Izgradnjom mHe na Doljanci ozbiljno je ugrožen život i opstanak ljudi koji žive na tom području. Narušena je ravnoteža u prirodi, a ljudi koji su živjeli od poljoprivrede morali su promijeniti djelatnost ili napustiti to područje i tražiti negdje drugo bolje sutra za sebe i svoju djecu. Međutim, naše udruženje je još uvijek tu, i mi ćemo se nastaviti boriti za naša prava.“

NGG „Za legalnu eksploataciju minerala u gornjem toku rijeke Bosne“

„Želimo javnost i nadležne institucije da podsjetimo da se građani Višegrada već 28 godina bore sa problemom nelegalne deponije koja je opasna po zdravlje građana i životnu sredinu. U cilju rješavanja problema, mještani su pokrenuli potpisivanje peticije za uklanjanje deponije. Pozivamo sve građane Višegrada da potpišu peticiju i priključe se našoj borbi protiv nelegalne deponije. Sretan međunarodni dan životne sredine svima koji nemaju deponiju u neposrednoj blizini domova!“

poručuje NGG „Uklonimo nelegalnu deponiju pred turističkim gradom Višegradom“

“Svjetski dan zaštite okoliša prilika je da još jednom ukažemo na važnost očuvanja posljednjih divljih, pitkih rijeka na Starom kontinentu. Neretvica je rijeka dužine 27 km i većim dijelom toka je pitka. Naša poruka je da nećemo dopustiti izgradnju 15 malih hidroelektrana i njeno trpanje u cijevi zbog šake kilovata.“

ističe udruženje građana „Neretvica - Pusti me da tečem“

„Rijetke su teme koje mogu pokrenuti veći broj ljudi. Nelegalna upotreba pesticida i štetan utjecaj jeste jedna od tih tema, problem koji direktno utiče na život svakog pojedinca bez obzira na političku pripadnost, finansijske mogućnosti, godine, nacionalnost ili bilo šta drugo što stvara društvene podjele. Neformalna grupa građana „Goražde bez pesticida“ vršit će pritisak na donosioce odluka da odgovore na zahtjev zajednice koju zastupaju. Ovo je borba za našu djece, jer to je bit naših života“;

kažu iz NGG „Goražde bez pesticida“

HRABRI GRAĐANI BOSNE I HERCEGOVINE USPJEŠNO VODE ANTIKORUPCIJSKU BORBU U SVOJIM LOKALNIM ZAJEDNICAMA

Ministar Đokić stavio van snage Rješenje o odobrenju detaljnih geoloških istraživanja na Ozrenu

Mještani mjesnih zajednica Sočkovca, Karanovca i Kakmuža sa područja opštine Petrovo su početkom novembra 2021. godine započeli svoj bunt i proteste protiv nastavljanja radova geoloških istraživanja nalazišta bakra, nikla, cinka i pratećih metala u ove tri MZ kao i proširenju istraživanja u širem prostoru planine Ozren. Građani su se okupili 21.11.2021. godine na velikom protestu u Sočkovcu na kojem su tražili od Ministarstva energetike i rudarstva Republike Srpske da povuče odobrenje - Rješenje i ponište licencu preduzeću „Medeni brijeg“ iz Bijeljine za ranije odobrena geološka istraživanja na lokalitetu Ozrena. U ovom periodu građani okupljeni u inicijativu „Čuvari Ozrena“ su tražili svu potrebnu dokumentaciju na osnovu koje je Ministarstvo energetike i rudarstva Republike Srpske izdalo Rješenje o odobrenju geoloških istraživanja, kao i Rješenje i Projekat detaljnih geoloških istraživanja koji je dostavio investitor. Takođe, „Čuvari Ozrena“ su se obratili i Republičkom tehničkom inspektoratu kako bi dobili Izvještaj o dosadašnjem nadzoru geoloških istraživanja i vjerodostojnost dokumentacije koju je investitor podnio prilikom podnošenja zahtjeva za odobrenje istraživanja. Nakon toga su putem press konferencije u Doboju pozvali ministra Đokića da stavi van snage Rješenje o odobrenju detaljnih geoloških istraživanja na Ozrenu te poslali poruku vlastima RS i investitorima da narod Ozrena ne želi istraživanja na ovom prostoru. U tom periodu osim „Čuvara Ozrena“ i druge NVO su vršile veliki medijski pritisak tako da je ministar Đokić stavio van snage sporno Rješenje koje su izdali investitorima u aprilu 2021. godine.

U ovom periodu Narodna Skupština Republike Srpske je razmatrala Nacrt novog zakona o geološkim istraživanjima, te nakon dostavljenih primjedbi ekoloških društava, opštine Petrovo, NVO i „Čuvara Ozrena“, krajem juna usvojen je Zakon o geološkim istraživanjima sa amandmanom zainteresovanih strana kojim se kao obavezna dokumentacija prilikom apliciranja mora dobiti saglasnost lokalne samouprave što su aktivisti insistirali, kao i bolje definisati imovinsko pravne odnose prilikom budućih istraživanja na nekom lokalitetu.

PONIŠTENO

REGULACIONI PLAN
"CRKVICE"

REGULACIONI PLAN
"TRG ALIJE IZETBEGOVIĆA"

REGULACIONI PLAN
"KAMBEROVIĆA RAVAN"

U tužilaštvu ZDK formiran predmet protiv učesnika u izradi spornih Regulacionih planova u Gradu Zenici

Nakon višemjesečne pravne i institucionalne borbe sa inspeksijskim organima na svim nivoima, inicijativa „Pokret za preokret“ je krajem aprila 2022. godine podnijela krivičnu prijavu Kantonalnom tužilaštvu ZDK protiv učesnika u izradi spornih Nacrta regulacionih planova (Nacrta RP „Kamberovića ravan i padina“, Nacrta RP „Crkvice“ i Nacrta RP „Trg Alije Izetbegovića“). Odmah nakon dostavljene prijave Kantonalno tužilaštvo je formiralo predmet i započele su istražne radnje po ovom predmetu. U istražne radnje se uključio i inspektor MUP ZDK na zahtjev tužilaštva, a prema informacijama koje su predstavnici Pokreta dobili od Kantonalnog tužilaštva, ovaj predmet je označen kao prioritetan.

Drugi važan rezultat kontinuirane pravne i institucionalne borbe inicijative Pokret za preokret je da u je ovom periodu Kantonalna uprava za inspeksijske poslove ZDK završila proceduru Javnog natječaja za prijem u radni odnos urbanističkog inspektora koji bi se bavio problemima i pritužbama u oblasti urbanizma, a čije mjesto stoji upražnjeno godinama. Također, početkom maja mjeseca građani su podnijeli ponovljenu Inicijativu predsjedavajućem GV Zenice u kojoj se traži stavljanje van snage Odluka o usvajanju Nacrta regulacionih planova uz detaljno obrazloženje i pravnu argumentaciju. U odgovoru stručne Službe Gradskog vijeća na upućeni zahtjev Pokreta iz marta 2022. godine navedeno je da stručna Služba razmatra sugestije i primjedbe na Nacrte Regulacionih planova i da će u daljnoj proceduri donijeti odluku o statusu navedenih regulacionih planova.

VIJEĆNICI NAPRAVILI PRVI KORAK KA TRAJNOJ ZAŠTITI BUNSKIH KANALA!

U decembru 2021. godine Gradsko vijeće Grada Mostara usvojilo zaključak o brisanju mHE Buna 1 i Buna 2 iz Prostornog plana Grada Mostara. Zavod za prostorno uređenje je planiralo te izmjene provesti kroz izradu novog Prostornog plana Grada Mostara koji je još prošle godine trebao biti usvojen, a velike vjerojatnoće su da neće biti ni do kraja tekuće godine. Građani Buni okupljeni oko inicijative “Stop izgradnji mHE na Buni” su vršili pritisak na gradske strukture kako bi se izvršile izmjene i dopune postojećeg Prostornog plana te zaključak bio što skorije realizovan, a investitoru onemogućeno ishodovanje nove dokumentacije.

Naime, investitor je podnio novi zahtjev za izdavanje prethodne vodne saglasnosti i Agencija za vode Jadranskog mora je organizovala javnu raspravu koju je nakon što su predstavnici NGG pozvali sve građane Mostara da se uključe, istu zatvorila za javnost. Nakon osude ovog čina od strane javnosti, Agencija je otkazala javnu raspravu na neodređeno vrijeme da bi je ipak održala krajem maja. Na javnoj raspravi su predstavnici

građana Bune iznijeli svoje stavove po pitanju izdavanja ove dozvole, a Agencija je utvrdila rok od 60 dana za donošenje konačne odluke o tome hoće li udovoljiti zahtjevu investitora.

Nakon toga, građani su pokrenuli i zvaničnu inicijativu odnosno iskoristili svoje građansko pravo utvrđeno Poslovníkom o radu Gradskog vijeća Mostar i zatražili od Gradskog vijeća da donese odluku kako će se izmjene izvršiti u aktualnom a ne novom Prostornom planu Grada Mostara. Gradsko vijeće je sagledavši trenutnu situaciju i uzevši u obzir da se ne može čekati novi Prostorni plan da bi mHE na Bunskim kanalima bile izbrisane, usvojio odluku o brisanju mHE Buna 1 i Buna 2 iz postojećeg Prostornog plana. Procedura za izmjene bi trebala trajati tri mjeseca uz obavezno uključivanje javnosti.

Međutim, građani ne odustaju u svojoj namjeri da zaštite rijeku Bunu od gradnje mHE i neće odustati sve dok Vlada HNŽ/K ne raskine koncesioni ugovor sa investitorom. Tek tada je borba za Bunske kanale gotova.

UG “ZA DOLJANKU” PODNIJELO KRIVIČNU PRIJAVU PROTIV MINISTRICE EDITE ĐAPO

Presudama Kantonalnog suda u Sarajevu i Kantonalnog suda u Mostaru potvrđene su optužbe Udruženja građana “Za Doljanku” i dokazane neregularnosti u ishodovanju dozvola za izgradnju mHE Zlate na rijeci Doljanki u Jablanici. Poništene su okolinska i građevinska dozvola i postupak je vraćen na početak. Međutim, federalna ministrica okoliša Edita Đapo zloupotrebljava svoje ovlasti i krši Zakon o zaštiti okoliša proizvoljno tumačeći njegove pojedine članke. Konkretno, po novom zakonu nije potrebna okolinska dozvola za gradnju mHE osim u postupcima koji se od ranije vode što znači da se oni moraju okončati po starom zakonu. Udruženje je podnijelo tužbu na rješenje Ministarstva kojim se odbija zahtjev investitora za izdavanje nove okolinske dozvole i podnijelo kaznenu prijavu protiv ministrice Đapo. Također, obratilo se i predsjedniku SBB iz čije stranke je ministrica Đapo i predložena za ovu poziciju i zatražilo njenu smjenu. Osim toga, građani su se obratili i sudovima koji su donijeli presude i Visokom sudskom tužiteljskom vijeću kako bi ih informirali o neprovođenju izrečenih presuda. Upućena je apelacija Ustavnom sudu FBiH koji je usvojio apelaciju i utvrdio povredu prava na pravično suđenje.

PADAJU DOZVOLE ZA GRADNJU MALIH HIDROELEKTRANA NA NERETVICI

08.06.2022. godine su prestale važiti obnovljene okolinske dozvole za izgradnju malih hidroelektrana “Srijanski most” i “Gorovnik ušće”, što znači da investitor, JP Elektroprivreda, ostala bez još jedne dozvole za realizaciju ovog projekta, kojeg ovdašnji mještani nazivaju ekocidnim. Takođe, 20.05. ove godine, Služba za prostorno uređenje, građenje i obnovu Općine Konjic donijela rješenje kojim se odbija zahtjev Elektroprivrede BiH d.d., za gradnju malih hidroelektrana Gorovnik ušće i Srijanski most. Prethodno, 2018. godine, izdato odobrenje za gradnju je po zahtjevu Udruženja za zaštitu okoliša Zeleni Neretva Konjic, poništeno sredinom 2021. godine od strane Ministarstva građenja i prostornog uređenja HNK, kao drugostepenog organa, i vraćeno na ponovni postupak. Tada je utvrđeno da je Općina Konjic putem svoje službe izdala Rješenje za građenje mHE na Neretvici bez pribavljenih energetske dozvola koje prethode izdavanju građevinskih dozvola.

Sve ovo vrijeme, mještani, okupljeni oko udruženja “Neretvica – Pusti me da tečem”, se bore za zaštitu svoje rijeke od devastacije izgradnjom 15 mini hidroelektrana, koliko ih je Elektroprivreda bila planirala naredati na Neretvici. I u toj borbi koriste i pravna sredstva i svoja tijela kojim su u par navrata blokirali put mašinama poslatim da započnu radove.

OBILJEŽENA DRUGA GODIŠNJICA BORBE ZA KASINDOLSKU RIJEKU

Povodom druge godišnjice borbe protiv gradnje mHE na Kasindolskoj rijeci, neformalna grupa građana "Stop izgradnji mHE na Kasindolskoj rijeci" pripremila je izložbu fotografija kojom žele prikazati ljepote Kasindolske rijeke, njenog kanjona, netaknute prirode koja je okružuje kao i njihovu dvogodišnju borbu za njenu zaštitu. Cilj izložbe je bio prikazati borbu aktivista kroz seriju fotografija ali i ukazati na to da još uvijek ima dovoljno vremena da se sačuva netaknuti dio Kasindolske rijeke. Otvaranje izložbe je upriličeno 17. juna 2020. godine a ostala je otvorena za posjetitelje do kraja juna.

"Izložba fotografija samo je jedan od načina na koje nastojimo prikazati skrivenu ljepotu Kasindolske rijeke koju već dvije godine branimo od planirane izgradnje mHE "Samar" i mHE "Slapi". Kasindolska rijeka pripada svima nama, a u njenoj zaštiti i očuvanju svi imamo veliku ulogu", istakli su iz neformalne grupe građana.

Podsjećamo, tri mHE, mHE Podivič, mHE Samar i mHE Slapi, uopšte nisu predviđene Prostornim planom grada Istočno Sarajevo odnosno one su u Prostornom planu Republike Srpske predviđene samo na teritoriji opštine Trnovo, ali ne i na teritoriji opština Istočna Ilidža i Istočno Novo Sarajevo, na kojima je takođe planirana njihova gradnja.

Inspektori i šljunkarski aktivisti za okruglim stolom u Doboju

Predstavnici aktivista za uređeni sliv rijeka Bosna i Drina i zaštitu od nelegalne i nekontrolisane eksploatacije šljunka u koritu i pribalju te dvije rijeke su 8. juna organizovali okrugli stol u Doboju na kojem je zaključeno da je neophodna bolja saradnja između nadležnih institucija za upravljanje vodotokovima u BiH, kako unutar tako i između entiteta kao i donošenje suštinskih promjena u primjeni strateških i planskih dokumenata, promjena u načinu na koji se daju administrativne dozvole i uspostavljanje efikasnog sistema kontrole, nadzora i kažnjavanja nelegalnih aktivnosti. Takođe i uvezivanje i koordinacija nadležnih sa vlastima u lokalnim zajednicama i građanima.

Zaključci su, zapravo, rezultat dijaloga koji su sa predstavnicima Federalne vodne inspekcije i Vodnog inspektorata RS vodili predstavnici aktivista za uređeni sliv rijeka Bosna i Drina i zaštitu od nelegalne i nekontrolisane eksploatacije šljunka u koritu i pribalju te dvije rijeke. Glavni vodni inspektori iz dva entiteta, Mirsad Smailagić i Branislav Mičić, nisu imali problem da izađu „na crtu“ građanskim aktivistima, kao što su i do sada u brojnim slučajevima izlazili na teren po njihovim prijavama za nelegalno šljunčarenje i dostavljali informacije o postupanjima i rezultatima preduzetim mjera.

Ali, sa predstavnicima NGG „Za legalnu i kontrolisanu eksploataciju šljunka u slivu rijeke Bosne“, „Zaustavimo nelegalnu eksploataciju šljunka u Maglaju“, „Za legalnu i kontrolisanu eksploataciju šljunka u slivu rijeke Bosne na području Zavidovića i Žepča“, „Zaustavimo nelegalnu eksploataciju šljunka na području Zvornika“ i „Zaustavimo nelegalnu eksploataciju šljunka i devastiranje obale rijeke Drine na području Bijeljine“ izostalo je suočavanje nadležnih za upravljanjem vodotokom u dva entiteta. Iako su najavili svoj dolazak po pozivu predstavnici Agencije za vodno područje Save (FBiH) i Javne ustanove „Vode Srpske“ (RS) se nisu pojavili na ovom važnom skupu.

“Posebno i otvoreno sumnjamo da je to namjerno urađeno od strane rukovodstva “Voda Srpske”, jer su vjerovatno željeli da izbjegnu neprijatna pitanja na koji način su dodijelili privilegovanim preduzećima bez Javnog poziva i višegodišnje milionski vrijedne poslove u slivu rijeke Bosne, a bez javnog poziva i u slivu Drine, čime ćemo se u narednom periodu ozbiljno pozabaviti i ukazati na korupcionu pozadinu pogodovanja” – saopštili su aktivisti iz NGG.

Maglajski aktivisti ukazali na važnost legalnog vađenja šljunka iz rijeke Bosne

Aktivisti neformalne građanske grupe „Zaustavimo nelegalnu eksploataciju šljunka u Maglaju“ su krajem aprila učešćem u ekološkoj akciji čišćenja obale korita rijeke Bosne i okoliša skrenuli pažnju nadležnima da u oblasti upravljanja vodotokom na području ove općine postoje nepravilnosti i korupcija, koji se mogu eliminisati ili značajno smanjiti prijedlozima iz lokalnih zajednica. Na ovaj način Grupa je obilježila Dan planete Zemlje ili Dan Zemlje.

„I ove godine našom akcijom, u saradnji sa SRK „Bosna“ Maglaj, smo željeli skrenuti pažnju na značaj naših aktivnosti te da ukažemo na štetnost i posljedice nelegalne eksploatacije šljunka kao i da nadležnima skrenemo pažnju da u oblasti upravljanja vodotokom i na području naše općine postoje nepravilnosti, koje se ogledaju u nekontrolisanoj eksploataciji minerala i sumnje na korupciju, zbog koje se gube značajni prihodi od izbjegavanja plaćanja naknade za stvarno izvađene količine šljunka“, poručila je vođa maglajskih aktivista Zumra Gušo.

Ona je ukazala na činjenicu da u prva četiri mjeseca ove godine iz nadležne Agencije za vodno područje rijeke Save za 2022. godinu za područje Općine Maglaj nije bilo informacija o zahtjevima za vađenje materijala iz vodotoka, pa shodno tome nije sklopila nijedan ugovor o vađenju materijala iz vodotoka rijeke Bosne, niti je izdala vodne saglasnosti za 2022. godinu. Gušo je podsjetila da se na području Maglaja samo na lokalitetu „Ulišnjak – Fojnica“ do 31. maja izvedu radovi na produbljivanju i čišćenju korita rijeke Bosne shodno aneksiranom ugovoru sa kraja prošle godine i da po tom Javnom pozivu za još pet predviđenih lokaliteta na području općine nije bilo zainteresovanih privrednih društava da izvedu te radove. Naknadno je 28.6.2022. godine Agencija za vodno područje rijeke Save ponovila Javni poziv za tih pet lokaliteta, pozivajući šljunkarska preduzeća da do kraja ove godine izvrše čišćenje i produbljivanje korita rijeke Bosne i pritoka, a kao nus proizvod izvezu i šljunak radi prodaje

Krivci za poplave u BiH prije osam godina i dalje bez adrese

Osam godina od katastrofalnih poplava u BiH očigledno nije bilo dovoljno da se otkloni potencijalna opasnost od nove prirodne nesreće ove vrste. Krivci za ono što se maja 2014. godine dogodilo prvenstveno u lokalnim zajednicama u slivu rijeke Bosne, koje su bile najviše pogođene ovom prirodnom katastrofom, i dalje nemaju adresu. A one su bez sumnje u kolektivnim vlastima oba entiteta, od lokalnog do viših nivoa.

Prema zvaničnim podacima, ukupna materijalna šteta u majskim poplavama 2014. godine u BiH utvrđena je na iznos od 3,9 milijardi maraka. Od gradova u Federaciji najviše je štete pretrpio Maglaj, nešto manje Zavidovići, Žepče i Zenica. Poplave su u većoj mjeri zahvatile donji tok rijeke Bosne, na području RS gradove Doboju, Vukosavlje, Modriču i Šamac. Od ukupno 19 žrtava u BiH iz sedam lokalnih zajednica, samo u Doboju ih je smrtno stradalo jedanaest.

„Ono što smo mi kao civilni sektor uspjeli da uradimo je što smo, formiranjem više neformalnih grupa građana, sastavljenih od aktivista za zaštitu rijeka u slivu Bosne i Drine, ipak smanjili nelegalnu i nekontrolisanu eksploataciju šljunka, što je od strane relevantnih institucija označen kao jedan od glavnih uzroka nastanka ovih, ali i ranijih poplava u BiH. Formirali smo grupu za područje Doboja, Vukosavlja, Modriče i Šamca, kao i Maglaja, Zavidovića i Žepča u slivu rijeke Bosne i Zvornika i Bijeljine u slivu rijeke Drine“, izjavio je Zoran Panić iz neformalne grupe građana “Za legalnu i kontrolisanu eksploataciju šljunka u slivu rijeke Bosne”.

Borba protiv nelegalnog rada kamenoloma i tvornice vapna u Kreševu se nastavlja!

Nakon što se u februaru 2022. godine održala javna rasprava povodom obnove okolinske dozvole za Tvornicu vapna u Kreševu na kojoj su prisutni mještani iznijeli jednoglasan stav protiv nelegalnog rada Tvornice vapna, aktivisti Kreševskog građanskog pokreta su nastavili svoju borbu i nadležnim institucijama poručili da neće odustati dok kamenolom i Tvornica vapna ne počnu raditi po zakonskim propisima.

Iako Federalno ministarstvo okoliša i turizma još uvijek nije izdalo obnovljenu okolinsku dozvolu za Tvornicu vapna, Tvornica je nastavila sa svojim svakodnevnom radom pri tome narušavajući i uništavajući njihovo zdravlje i imovinu. Mještani i aktivisti su u nekoliko navrata pozivali Federalnog inspektora zaštite okoliša da izađe na teren i zabrani rad Tvornice do pribavljanja svih potrebnih dozvola. Nakon što je reakcija nadležnih institucija izostala, mještani su kao upozorenje blokirali rad Tvornice vapna! Tijekom trosatne blokade, kamionima i ostaloj mašineriji nije dozvoljen prolaz te je ponovljen zahtjev mještana da Tvornica vapna kao energent koristi zemni plin!

Nakon trosatne blokade, aktivisti su inicirali sastanak sa ministarstvom gospodarstva SBK na kojem su ministra upoznali sa svojim dugogodišnjim problemima prouzrokovanim nelegalnim radom kamenoloma. Na ovom sastanku predstavnici ministarstva i kantonalne rudarsko geološke inspekcije su jasno rekli da je raskid koncesionog ugovora jedini način da se zaustavi nelegalan rad kamenoloma. Kreševski građanski pokret je pokrenuo pravne i PR aktivnosti usmjerene prema Vladi SBK sa konačnim ciljem raskida Koncesionog ugovora!

MJEŠTANI KUTA NE ODUSTAJU - TRAŽE DA SE ZAUSTAVI OTVARANJE KAMENOLOMA KOJI JE SUPROTAN ZAKONIMA I NJIHOVIM INTERESIMA

Problem građana naselja Kuti je aktualiziran u avgustu 2021. godine iako je cijela priča stara već više godina, međutim kako se nije na kamenolomu ništa radilo sve do prošlog ljeta, javnost a ni građani koji žive na tom lokalitetu nisu znali što se događalo u međuvremenu. Nakon što su građani prijavili štetu koja im je načinjena na lokalnom putu izgrađenom na njihovom privatnom zemljištu, inspeksijske službe su pristupni put kamenolomu zatvorile za prolazak teškim vozilima i strojevima. Od tada je krenula pravna borba građana protiv slobodno se može reći države koja je u posljednje vrijeme otvoreno stala u odbranu investitora pravdajući izdavanje dozvola za rad ovog kamenoloma unosnim stranim investicijama. Okolinska dozvola je puna manjkavosti i protiv nje je podignuta tužba koja još nije riješena. Pokrenuta je apelacija Ustavnom sudu FBiH kako bi se njeno rješavanje ubrzalo. Mještani Kuta su dokazali cijeli niz kršenja procedura prigodom ishodovanja potrebne dokumentacije kao npr. da je potvrda izdata od glavnog ureda BiH MAC-a u Sarajevu da je područje deminirano nevjerodostojna odnosno da su ti navodi netačni. U Gradskom vijeću je pokrenuta i inicijativa za brisanje ovog kamenoloma iz Prostornog plana Grada Mostara, međutim većina u Vijeću predvođena predsjedavajućim nije spremna razmatrati ovu mogućnost.

NEFORMALNA GRUPA GRAĐANA „SAČUVAJMO KARANOVAC“ ODRŽALA PERFORMANS U CENTRU BANJALUKE

Neformalna grupa građana „Sačuvajmo Karanovac“ je 21.04.2022. godine organizovala je akciju podjele informativnih letaka u Banjaluci, povodom sedmice obilježavanja Dana planete Zemlje. Dijeljenjem informativnih letaka, neformalna grupa građana „Sačuvajmo Karanovac“, izabrala je upravo sedmicu u kojoj se obilježava Dan planete Zemlje, zbog simbolike Vrbasu, koji je i mještanima Karanovca i svim Banjalučanima važno izletno mjesto. U Karanovcu, na Vrbasu, posjetioci tokom odmora povezuju se sa prirodom, a posredno i sa planetom Zemljom. Naručena Studija uticaja na životnu sredinu koja prethodi izdavanju Ekološke dozvole za rad kamenoloma je sve to, namjerno ili slučajno, izostavila i zaboravila. Prilikom dijeljenja informativnih letaka, kao dio performansa, dijeljene su i boce vode sa simboličnim porukama koje govore o zaštiti prirode, a naročito banjalučkog bisera – čistog Vrbasu.

„Iako paralelno vodimo i pravnu bitku da zaštitimo svoje interese, svoje zdravlje i mir, želimo upoznati sugrađane sa problemom koji se posredno tiče i njih. Pozivamo sve sugrađane na podršku. Od nadležnih, a posebno od Ministarstva za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske očekujemo da uvide značaj Karanovca, te zaštite interese i nas mještana, ali i čitave Banjaluke!”, poručili su iz neformalne grupe građana „Sačuvajmo Karanovac“.

UG “JER NA SE TIČE” NE ODUSTAJU OD SVOJE TUŽBE, TRAŽI DA GRAD MOSTAR RIJEŠI PROBLEM DEPONIJE UBORAK

Građanska inicijativa ”Jer nas se tiče” je utužila Plan prilagodbe deponije Uborak što prema izjavama gradonačelnika koči proces unapređenja zbrinjavanja otpada na regionalnoj deponiji Uborak i dovodi grad Mostar u opasnost da uskoro ponovo bude zatrpan smećem kao što je bio prije par godina kada su građani u zaštiti svojih prava blokirali odlaganje otpada na ovoj deponiji koja im direktno ugrožava kvalitetu života.

Grad Mostar optužuje udruženje građana “Jer nas se tiče” za posljedice koje će nastati usljed nepovlačenja tužbe jer su pokretanjem tužbe blokirani svi procesi do rješenja sudskog spora. Udruženje nema tu namjeru i već duže vrijeme traži od Grada da ispuni njihove zahtjeve i realizira zaključak koji je usvojen na tematskoj sjednici održanoj prije godinu. Zahtjevi su jasni: zatvoriti i sanirati deponiju Uborak u što kraćem roku, iznaći novu lokaciju za deponiju, obrisati postojeću deponiju iz Prostornog plana Grada Mostara i županije.

Građani okupljeni oko inicijative na sve moguće načine ističu svoje zahtjeve a Grad Mostar pokazuje nedovoljnu spremnost da ih realizira. Prave se nedostatkom vremena i nemogućnošću iznalaženja nove odgovarajuće lokacije.

POKRENUTA PETICIJA ZA UKLANJANJE NELEGALNE DEPONIJE U VIŠEGRADU

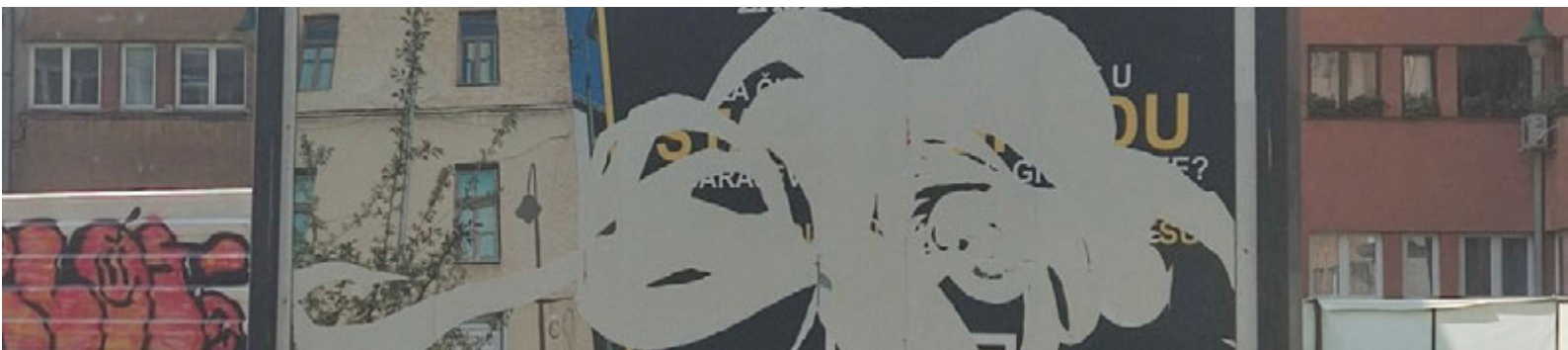
Nakon što je neformalna grupa građana „Uklonimo nelegalnu deponiju pred turističkim gradom“ satiričnim performansom ukazala na dugogodišnji problem nelegalnog odlaganja otpada na ulazu u selo Holijaci, Višegrad, aktivisti su nastavili borbu protiv nelegalne deponije. S tim u vezi, mještani i aktivisti neformalne grupe pokrenuli su potpisivanje peticije za uklanjanje nelegalne deponije kao jednu od aktivnosti kojom će nadležnim organima jasno dati do znanja da je krajnje vrijeme da počnu rješavati problem nelegalne deponije koja svojim postojanjem na trenutnoj lokaciji, ugrožava sve stanovnike Višegrada. Na samom početku potpisivanja peticije, aktivisti su prikupili preko 400 stotine potpisa što je indikator toga da nelegalna deponija pravi ogroman problem svim stanovnicima Višegrada. Od opštinskih vlasti očekuju da konačno preduzmu konkretne korake u sanaciji i izmještanju nelegalne deponije na lokaciju koja će biti prihvatljiva svim građanima Višegrada.

„Moja očekivanja vezano za nelegalnu deponiju su pozitivna. Ja mislim da je poslije toliko godina konačno vrijeme da se opštinske vlasti udostoje da riješe problem nelegalne deponije koja je evo već 30 godina na neadekvatnom mjestu. Sav taj otpad i smrad idu do centra grada i idu u jezero, što znači da je konačno vrijeme da nađu adekvatnu lokaciju koja će za sva vremena riješiti problem građana i stanovnika ovog grada“ – stav je jednog od aktivista neformalne grupe.

GRAĐANI ZATRAŽILI INSPEKCIJSKI NADZOR NAD ODJELOM ZA URBANIZAM I GRAĐENJE GRADA MOSTARA ZBOG NELEGALNE GRADNJE NA BIJELOM BRIJEGU

Nelegalna gradnja u Mostaru je problem o kojem se jako puno govori od uspostave novog Gradskog vijeća i imenovanju novog gradonačelnika. Tomu je značajno doprinijela kampanja koju su pokrenuli građani okupljeni oko Građanske inicijative STOP nelegalnoj gradnji na Bijelom Brijegu a s ciljem nelegalizacije bespravno izgrađenog stambeno poslovnog objekta u njihovom susjedstvu.

Da postoji opravdana sumnja građanske inicijative u regularnost ishodovanih dozvola za gradnju ovog stambenog objekta potvrđuje i činjenica da Grad Mostar odlaže obnovu postupka. Predstavnici građanske inicijative su u travnju održali press konferenciju na otvorenom, pred nelegalno izgrađenim objektom i skrenuli javnosti još jednom pozornost na ovaj problem. Tom prigodom su govorili i o pokretanju istražnih radnji i o činjenici da Odjel za urbanizam već godinu dana odlaže obnovu postupka i najavili su svoje naredne korake. Još uvijek čekajući na odluku tužiteljstva prije mjesec dana su podnijeli zahtjev Županijskoj upravnoj inspekciji i zatražili provođenje inspeksijskog nadzora nad Odjelom za urbanizam i građenje Grada Mostara zbog nepostupanja po rješenju, odnosno neprovođenju obnove postupka.

KOME SMETA GRAĐANSKI AKTIVIZAM? UNIŠTENI PLAKATI NEFORMALNE GRUPE GRAĐANA KOJA SE BORI PROTIV NELEGALNE GRADNJE U STAROM GRADU U SARAJEVU

Građani sarajevskog naselja Alifakovac su se okupili u neformalnu grupu građana pod nazivom “Zgrada” da bi ukazali na problem nelegalne gradnje u opštini Stari Grad. Do sada su poduzeli niz pravnih koraka da bi zaustavili izdavanje dozvola za gradnju stambeno-poslovnog objekta na adresi Maguda 3 jer su uplašeni da bi novi objekat ugrozio njihove živote i imovinu s obzirom na to da se gradi na terenu označenom kao nestabilan - klizište.

U sklopu PR kampanje, kroz bilboarde, city lightove i postere, neformalna grupa građana “Zgrada” je postavila pitanje “Za čiju korist se klizište u Starom Gradu u Sarajevu pretvara u gradilište? Zašto nadležni ne rade u interesu građana, nego investitora?”

Ovo pitanje je očigledno nekome jako zasmetalo pa su svi materijali u roku nekoliko dana od postavljanja vandalizirani i uništeni i to u dva navrata. Bez obzira na ove opstrukcije i pokušaje gušenja građanskog aktivizma, neformalna grupa građana ne odustaje od kampanje kojom želi onemogućiti nelegalnu gradnju u opštini Stari Grad.

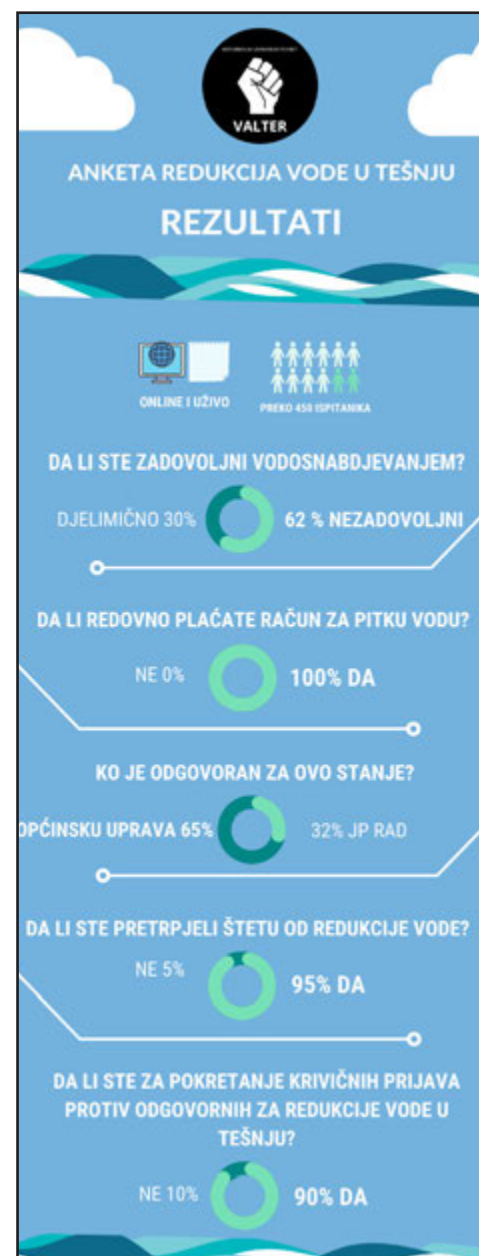
GRADSKA UPRAVA TEŠNJA IZBJEGAVA JAVNO OBJAVITI IZVJEŠTAJ O UTROŠKU BUDŽETSKIH SREDSTAVA ZA VODOSNABDJEVANJE U PROTEKLIH PET GODINA

Jedan od ključnih zahtjeva neformalnog građanskog pokreta Valter, u dostavljenoj Inicijativi općinskoj upravi, bio je da se javno objavi finansijski izvještaj o utrošku budžetskih sredstava za vodosnabdjevanje u općini Tešanj u proteklih pet godina, a prema podacima radi se o iznosu od 5 miliona KM. Općinski načelnik, kao i Služba nadležna za finansije i komunalne poslove, su do sada ignorisali zahtjeve NGP „Valter“ za održavanje sastanka i dostavljanja izvještaja temeljem ZOSPI-a.

Nezadovoljni ovakvim ponašanjem načelnika i općinske uprave aktivisti Valtera su pokrenuli aktivnosti anketiranja građana kao i podjelu letka o promociji kampanje „Žedni smo pravde“ kako bi ukazali na problem vodosnabdjevanja u općini Tešanj, neodgovornosti i netransparentnosti općinskih Službi oko trošenja budžetskih sredstava. Osim toga htjeli su da dobiju mišljenje građana Tešnja o tome ko je odgovoran za prošlogodišnju redukciju vode te da li su za pokretanje krivične prijave protiv odgovornih za štetu od redukcije vode?

Tokom održavanja uličnih akcija prikupljene su informacije i dokazi građana o štetama koje su im načinjene prošlogodišnjom redukcijom. Ove aktivnosti i analize će u narednom periodu poslužiti kao argument da NGP „Valter“ pokrene prijavu protiv odgovornih općine Tešanj za prikrivanje informacija oko utroška sredstava i štete građanima nakon prošlogodišnje redukcije vode.

Kao rezultat pritiska aktivista i građana Tešnja općinska uprava je izdvojila 500 000 KM za izgradnju bunara kojim bi se obezbjedila dodatna količina pitke vode u sistem vodosnabdjevanja. Bunar je završen do kraja juna, trenutno je u fazi ispitivanja nakon čega će se uključiti u sistem snabdjevanja.

GRAĐANI GORAŽDA SE OKUPILI U NEFORMALNU GRUPU GRAĐANA DA SPRIJEČE NELEGALNU UPOTREBU PESTICIDA U NASELJENOM MJESTU

Mještani naselja Rasadnik i Kolijevke (opština Goražde) ukazuju na problem i sumnjaju na potencijalne zlopotrebe i neregularnosti od strane Ministarstva BPK i Kantonalne inspekcije koji nedekvatno tretiraju problem na koji oni ukazuju, a vezano za dobijanje saglasnosti za korištenje poljoprivrednog zemljišta i upotrebu fitofarmaceutskih sredstava od strane investitora, u neposrednoj blizini njihovih kuća, kao i vodotokova, iako je tu po tada važećem urbanističkom planu bila planirana rekreativna zona.

Prema prikupljenim dokazima i tvrdnjama Ministarstvo privrede Bosansko-podrinjskog kantona je dalo saglasnost na Program korištenja poljoprivrednog zemljišta ZZ Agropodrinja, bez provjere činjenica, iako su u Programu, prema tvrdnjama mještana, dostavljene netačne činjenice o postojanju vodotokova na parceli koja će se koristiti kao plantaža jabuka. Takođe, očigledno je da dolazi do kršenja Ugovora o zakupu između Ministarstva privrede BPK i investitora kojim je predviđeno da će Komisija za praćenje i realizaciju ugovora redovno - svakih 6 mjeseci provjeravavati da li investitor radi po Ugovoru o zakupu i Programu korištenja poljoprivrednog zemljišta, što se ne radi jer je Komisija do sada izašla na teren samo 3 puta.

I konačno, kantonalna poljoprivredna inspekcija je početkom 2022. godine utvrdila više nepravilnosti u radu ovog investitora, u smislu upotrebe fitofarmaceutskih sredstva, koja su u slučaju neodgovarajućeg tretmana vrlo opasna za zdravlje ljudi i okolinu. U okviru borbe protiv nelegalne i nepravilne upotrebe pesticida, građani Goražda su formirali neformalnu grupu građana pod nazivom „Goražde bez pesticida“ te otpočeli aktivnosti u cilju rješavanja njihovog problema. Jedna od početnih aktivnosti ove grupe bio je sastanak sa gradonačelnikom Goražda koji je tom prilikom obećao da će u okviru svojih nadležnosti djelovati prema rješavanju njihovog problema.

STUDENTI ŽELE I ZNANJE I PRIZNATE DIPLOME!

Tokom mjeseca juna neformalna grupe studenata „Akreditovane visokoškolske ustanove – priznate diplome“, je u Banjaluci i Doboju akcijama dijeljenja informativnih letaka nastojala da informiše buduće studente i druge zainteresovane građane o statusima visokoškolskih ustanova u RS, posebno ukazujući na važnost akreditacija visokoškolskih obrazovnih ustanova i da samo takve mogu pružiti i priznate diplome.

Aktivisti studenti su na različite načine pozivali svoje buduće kolege, kao i sve one koji razmišljaju o upisu za nastavak obrazovanja da se dobro informišu prije izbora visokoškolske ustanove. Kako su naveli, primjetili su da se studenti, iz neznanja, često zanesu mislju da je možda studij lakši na jednoj od neakreditovanih visokoškolskih ustanova, te im to kasnije stvori puno nepritika.

„Studentski aktivisti su i tokom jula nastavili da u ovom, mjesecu upisa u Drugom upisnom roku na visokoškolske ustanove osmišljenim promotivnim aktivnostima u gradovima Banja Luka, Prijedor, Doboj i Bijeljina pozivaju svoje buduće kolege da se na vrijeme angažuju i misle na svoju budućnost, te da se, ukoliko žele, pridruže aktivizmu koje će visoko obrazovanje podići na viši nivo“, izjavio je Goran Ristić, član neformalne grupe studenata „Akreditovane visokoškolske ustanove – priznate diplome“.

BIH BEZ VAŽEĆE STRATEGIJE ZA BORBU PROTIV KORUPCIJE U VISOKOM OBRAZOVANJU

Korupcija u visokom obrazovanju u BiH stvara najozbiljnije posljedice po društvo u cjelini jer su dugoročne i dalekosežne, a i svakodnevnica su, jer se kupuju se ispiti, ugovaraju upisi, bolje ocjene, izbori asistenata. Sve su ovo činjenice, priznate i u zvaničnim dokumentima visokoškolskih ustanova u BiH, kantonalni ministarstvima obrazovanja i na nivou entiteta RS, ali su svi oni prinuđeni da se sami organizuju u borbi protiv ove vrste korupcije u bh društvu. Porazna je činjenica je da Savjet ministara Bosne i Hercegovine još nije usvojio Strategiju za borbu protiv korupcije BiH 2020-2024 i Akcioni Plan za sprovođenje Strategije za borbu protiv korupcije BiH 2020-2024. Odnosno, Strategija za borbu protiv korupcije BiH 2015-2019 i Akcioni Plan za sprovođenje Strategije za borbu protiv korupcije BiH 2015-2019. godine su prestali da važe. Kada je riječ o borbi protiv korupcije u entitetu RS, prema obećanjima ministra za naučnotehnoški razvoj, visoko obrazovanje i informaciono društvo RS Srđana Rajčevića 2021., kao i u ovoj godini, one su najavljivane kao godine sređivanja stanja u visokom obrazovanju, a sudeći po odlučnosti kada je dao te izjave i ponavljao ih u par navrata, izgledalo je da bi se moglo raditi o ozbiljnim namjerama i konkretnim potezima vlasti u sređivanju stanja kada je visoko obrazovanje u pitanju. U RS je formirana i započela rad 17. februara 2021. godine Komisija za borbu protiv negativnih pojava u visokom obrazovanju u Republici Srpskoj. Rajčević je potom organizovao sastanak na tu temu, na kojem su prisustvovali predstavnici ministarstva na čijem je čelu, kao i Ministarstva unutrašnjih poslova RS, Republičke uprave za inspeksijske poslove i Agencije za visoko obrazovanje RS.

„Ovo je početak kraja priče o lažnim diplomama i svega što se u oblasti visokog obrazovanja u Srpskoj pojavljuje u negativnom kontekstu. Pozivam kolege u Federaciji i Brčko Distriktu da uložimo zajedničke napore kako bi se obračunali sa mešetarima koji zarad profita ili druge vrste interesa uništavaju sadašnje i buduće generacije” - jedna je od izjava ministra Rajčevića. Najavljivao je Rajčević i prijave protiv odgovornih u nekim visokoškolskim ustanovama, pa i zabranu rada, ali od svega toga nije bilo konkretnih realizacija i ispunjenih obećanja, na što su entitetske vlasti i resornog ministra u nekoliko navrata podsjećali i iz neformalne grupe studenata “Akreditovane visokoškolske ustanove – priznate diplome” zahtjevajući u svojim javnim istupima da vlasti RS napokon krenu sa konkretnim aktivnostima.

“Visokoškolske ustanove iz RS, koje nisu upisane u Državni registar visokoškolskih ustanova u BiH, a izdaju diplome su Slobomir P Univerzitet Bijeljina, Visoka medicinska škola zdravstva u Doboju, Visoka škola za ekonomiju i informatiku u Prijedoru, Visoka škola “Koledž kozmetologije i estetike” Banja Luka i Visoka škola za hotelijerstvo i turizam iz Trebinja”. U više navrata smo tražili reakciju nadležnih u ministarstvu ili bar tumačenje, ali smo ignorisani, mada smo od Prosvjetne inspekcije dobijali odgovore da je sve u redu sa njihovim akreditacijama, a od HEA BiH da su nenadležni za one VŠU koje nisu u njihovom registru” – informacije su iz studentske NGG.

Borba protiv korupcije u porodilištima

U okviru kampanje „Zajedno protiv korupcije u porodilištima“, udruženje Baby steps je na poziv i inicijativu doc. dr. Samir Forića, gostovalo na Fakultetu političkih nauka Univerziteta u Sarajevu, gdje je studentima predstavljena tema devijantnog ponašanja prema porodiljama u porodilištima u BiH (akušersko nasilje i korupcija). Prezentacija i diskusija su se odvijali u sklopu nastave na nastavnom predmetu „Sociologija devijantnosti i društvene kontrole“, koji se izvodi na I godini Master studija Odsjeka za sociologiju. U istom mjesecu je također, na inicijativu Tužilaštva, održan sastanak sa predstavnicima Tužilaštva Kantona Sarajeva. Tema sastanka je bila procesuiranje pojedinačnih koruptivnih radnji u porodilištima, čime bi se kroz davanje primjera ostalima djelovalo na smanjenje korupcije. Na sastanku je dogovorena praktična saradnja između Udruženja i Tužilaštva KS s ciljem preveniranja i efikasnijeg suprostavljanja u konkretnim slučajevima korupcije u sarajevskim porodilištima.

Sredinom mjeseca juna u Tuzli je održan okrugli sto na temu “Korupcija u porodilištima i socio-psihološke posljedice na društvo”. Govornici na okruglom stolu su, pored predstavnika Udruženja, bili i doc.dr. Samir Forić sa Odsjeka za sociologiju (Fakultet političkih nauka Sarajevo), te mr. sci. Zinaida Čolić Ćatić, diplomirani psiholog, grupni i EMDR terapeut. Okruglom stolu su prisustvovali predstavnici UKC Tuzla, Ministarstva zdravstva Tuzlanskog kantona, zastupnica u Skupštini TK i Domu naroda, predstavnica neformalne grupe porodilja iz Tuzle, predstavnici medija, te drugi gosti iz struke.

„Porodilja nema svoje ime i prezime, nema svoj glas. Ona ima etiketu ‘majka’, a ta etiketa nije uopšte deskriptivna – da opisuje šta ona u tom slučaju biološki čini, odnosno nosi dijete koje treba da rodi na svijet, već je normativna – u smislu šta ona treba da radi, kako treba da se ponaša. Majka treba da bude pokorna, majka treba da bude disciplinirana, majka treba da sluša. Dakle, društveni odnos prema porodiljama, ne samo u globalnoj skali, već i ovoj konkretnoj skali – u porodilištima, kao institucijama, jeste prvenstveno odnos kontrole.“
- doc. dr. Samir Forić

„U našoj tradiciji, nažalost, imamo tu zavjeru šutnje, koja je sa psihološkog aspekta veoma, veoma opasna i treba raditi na njoj. To znači da žena – zatumljena u svoja osjećanja, tokom trudnoće i poslije poroda, zapravo smatra sve to što joj se loše dešava da se samo njoj dešava, i ako progovori ona je loša snaha, loša majka, obilježena je, osramotila je sebe, svoju porodicu, svoga muža.“ - mr. sci. Zinaida Čolić Ćatić

Sistematično i beskompromisno protiv sistemske korupcije u javnom sektoru koja ugrožava pravo na rad i dostojanstvo osoba sa invaliditetom u Federaciji BiH

Udruženje Sindikat uposlenika Fonda je u okviru kampanje „Sistematično i beskompromisno protiv sistemske korupcije u javnom sektoru koja ugrožava pravo na rad i dostojanstvo osoba sa invaliditetom u Federaciji BiH“ kroz svoje aktivnosti ukazalo na ključne probleme, koji utiču na sistem profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja osoba sa invaliditetom u Federaciji Bosne i Hercegovine kao što su da:

1. Zbog različitih interesa Vlada Federacije BiH već više od dvije godine ne može i/ili neće da izabere direktora najvažnije institucije za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom u Federaciji BiH. Ta institucija je Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom
2. Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom nije u stanju da kreira programe profesionalne rehabilitacije i zapošljavanje osoba sa invaliditetom što rezultira činjenicom da u vremenu visoke nezaposlenosti i stalnog porasta troškova života naprijed navedeni Fond „čuva“ na računima kod komercijalnih banaka više od 24.000.000,00 KM
3. Nadležna ministarstva ne vrše nadzor nad radom Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom što dalje prouzrokuje nefikasnost u radu ove institucije posebno u segmentu upotrebe poticaja za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom. Navedeno je konstatovano i u Revizorskom izvještaju ove institucije za 2020. godinu.

Navedeni problemi nisu smetnja stalnom porastu broja zaposlenih u samom Fondu za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom. Prosječni troškovi plata po jednom zaposlenom u Fondu su ukupno za 12 mjeseci 2021. godine iznosili oko 50.500,00 KM dok s druge strane u istoj 2021. godini maksimalni iznos poticaj za zapošljavanje osobe sa invaliditetom na 12 mjeseci je bio 9.000,00 KM kojeg je dodjeljivao pomenuti Fond.

Realna cijena lijekova

Udruženje Misli dobro je u sklopu kampanje „Realna cijena lijekova“ u aprilu organizovalo konferenciju koja je okupila donosioce odluka u vezi sa tržištem lijekova u Bosni i Hercegovini. Tom prilikom je zaključeno da se tržište u Bosni i Hercegovini, odnosno u Republici Srpskoj i Federaciji BiH mora izjednačiti s obzirom da trenutno maksimalna maloprodajna marža u Republici Srpskoj iznosi 18 %, a u Federaciji BiH čak 25 % i ubjedljivo je najviša u regionu. „Cilj nam je da se postojeće cijene spuste na neki realniji nivo da budemo u rangu sa zemljama u okruženju, ali da ne dođe do poremećaja u snadbijevanju lijekovima“, rekla je Rada Amdižić, predsjednik Farmaceutskog društva Republike Srpske dodajući da je smanjenje ulaznih cijena lijekova polazna tačka da bi uopšte moglo da dođe do sniženja cijena lijekova.

Tokom prethodna tri mjeseca, članovi Udruženja Misli dobro konstantno su ukazivali na činjenicu da građani Bosne i Hercegovine plaćaju najviše cijene lijekova u regionu i da je to posljedica regulative koja se donosi na svim nivoima vlasti u BiH. Kako bi izvršili pritisak na donosioce odluka, Udruženje Misli dobro organizovalo je potpisivanje peticije kako online tako i u direktnom kontaktu sa građanima. Sudeći prema reakcijama potpisnika peticije, građani na području cijele Bosne i Hercegovine itekako su zainteresovani za ovaj projekat i gotovo da nema niko u BiH ko se nije susreo sa problemom prevelikih cijena lijekova i nabavkom istih van granica BiH.

Kada je riječ o inicijativi za izmjenu Pravilnika o načinu kontrole cijena, načinu oblikovanja cijena lijekova i načinu izvještavanja o cijenama lijekova u BiH, a koju je ranije uputilo Udruženje Misli dobro, ona se našla na dnevnom redu sjednice Stručnog savjeta Agencije za lijekove koje je i nadležno da predlaže izmjenu tog akta. Dr Lazar Prodanović, član Stručnog savjeta Agencije za lijekove i medicinska sredstva BiH rekao je da primljena k znanju informacija o prijedlozima za izmjene i dopune pravilnika te da je zaključak da se čeka da što prije bude imenovan član Farmaceutske komore.

VIRUS ZA KOJI IMA LIJEK

UG Stop mobbing i Udruženje za razvoj društva Kap su u okviru kampanje “Virus za koji ima lijek” prezentovali istraživanje “Put medicinske opreme i vakcina u BiH u toku epidemije” na press konferenciji održanoj na Svjetski dan zdravlja 7.4. 2022. u Mostaru. Istraživanje je prvo ovakve vrste u BiH koje je provedeno tokom pandemije. Cilj analize je bio utvrditi kako su zdravstvene institucije i relevantne institucije vlasti reagovala na epidemiju u smislu nabavke medicinske i sanitetske opreme, uključujući testove i vakcine, te, koliko su sredstava i iz kojih izvora utrošili u navedene svrhe.

“Istraživanje je pokazalo izuzetan nedostatak komunikacije, prikrivanje informacija, netransparentnost u donošenju odluka u poslovanju javnih institucija u BiH u vrijeme pandemije”, rekla je tokom prezentacije istraživanja u Mostaru Anica Ramić, predsjednica UG Stop mobbing. Dodala je da takođe “rezultati analize pokazuju različite indikatore koji upućuju na nepravilnosti u javnim nabavkama, a neki od njih su da su donacije često knjižene mnogo skuplje od cijena u javnim nabavkama i obratno, zastupljene su tri različite cijene nabavke kiseonika u tri bolnice, primjetne su različite cijene doniranih i kupljenih vakcina, testova i slično”.

Također, Na Evropski dan zdravlja zdravlja 18. aprila 2022. održani su istovremeno ulični performansi u Sarajevu i Trebinju s ciljem obilježavanja Evropskog dana prava tokom kojih su kroz kratke skečeve prikazane svakodnevne situacije sa kojima se pacijenti suočavaju u zdravstvu. Ulični performansi su osmišljeni u saradnji sa mladim glumcima i njihovim mentorima. Performanse je pratilo 28 medija u BiH i desetine građana na ulicama dva grada.

12.9 miliona dolara za nabavku vakcina za zakašnjelom isporukom

BiH je potpisala Ugovor sa COVAX-om 18. 9. 2020. godine o isporuci **1,2 miliona** doza vakcina, u vrijednosti **12.997.600** američkih dolara (kompletan iznos uplaćen je 18. decembra 2020. godine), od čega je do oktobra 2021. BiH isporučeno manje od jedne trećine: **332.640** doza.

U međuvremenu, BiH je većinu vakcina dobila putem donacija iz različitih zemalja i organizacija. Više od 700.000 vakcina u BiH čeka na uništavanje zbog isteklog roka trajanja. Skupocjeno uništavanje vakcina u trećim zemljama, finansira se iz javnih institucija u BiH.

Podaci iz istraživanja “Put medicinske i sanitetske opreme i lijekova tokom Covid-19 pandemije”

Nabavke testova za Covid 19 tokom pandemije

Iz podataka prikupljenih tokom istraživanja, testovi u FBiH su kupovani ili donirani po cijenama od **1,43** KM za PCR do **90** KM.

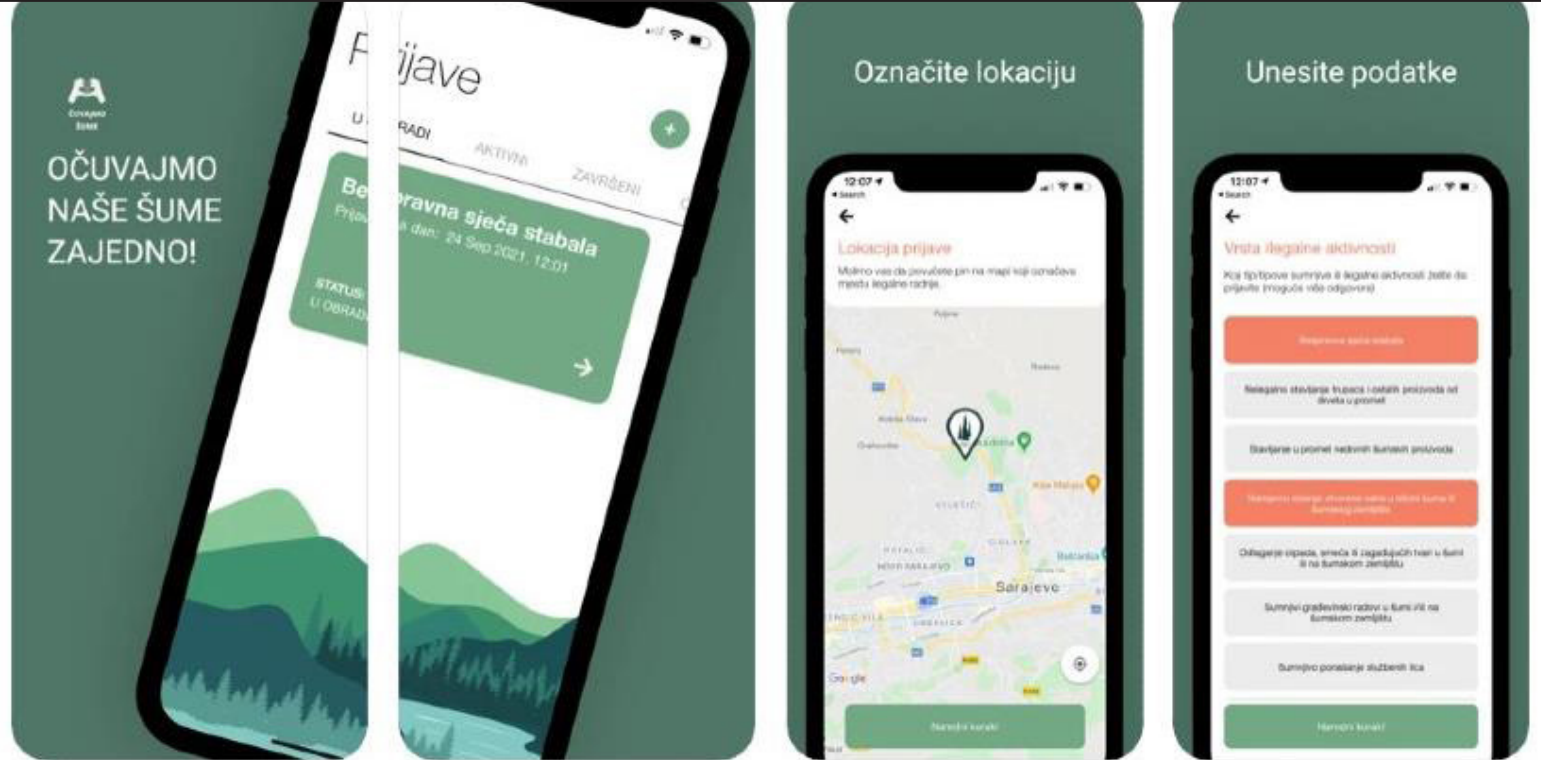
Cijena PCR-testa u Republici Srpskoj iznosila je od **0,44** dolara (oko 0,78 KM), a Institut za javno zdravstvo RS ih je plaćao **30** do **80** KM.

ZZO KS je dvije stavke "transportni medij" 2.000 i 6.000 komada, kupio preko UNDP-a po različitim cijenama istom Odlukom od 19.03.2021. i to **1,85** KM i **3,5** KM po komadu.

COVID-19
PCR TEST

Podaci iz istraživanja “Put medicinske i sanitetske opreme i lijekova tokom Covid-19 pandemije”

Aplikacija za anonimnu prijavu ilegalnih aktivnosti u šumarstvu uz pomoć građana

Aplikacija koju je kreirala Inicijativa za šumarstvo i okoliš – fea (eng. Forestry and Environmental Action) u okviru projekta “Aplikacija za anonimnu prijavu ilegalnih aktivnosti u šumarstvu uz pomoć građana” je na kraju juna 2022. godine na Google Play Store preuzeta ukupno 272 puta, dok je na Apple Store preuzeta ukupno 110 puta.

U periodu april-juni 2022. ukupno zaprimljenih prijava za područje Kantona Sarajevo je važećih 22, dok je za područje Zeničko-dobojskog kantona registrovano važećih 17 prijava putem aplikacije.

Takođe, organizacija fea je u toku ovog perioda organizovala 4 radionice sa javnim institucijama u Kantonu Sarajevo, Zeničko-dobojskom, Unsko-sanskom i Srednjobosanskom kantonu. Održane su radionice pod nazivom „Zaštita šuma od bespravnih radnji – Izazovi i savremena rješenja“ sa ključnim sudionicima sa područja pomenutih kantona. Održane radionice su imale za cilj pokretanje aktivne diskusije svih uključenih strana o iskustvima i naučenim lekcijama u procesu provođenja mjera za prevenciju i borbu protiv bespravnih radnji u oblasti šumarstva, te prezentiranje iskustava sa upotrebom mobilne aplikacije „Čuvajmo šume“ kao savremenog tehničkog rješenja u postupku prijavljivanja bespravnih radnji od strane građana. Učesnici u radionici su spremno iznijeli svoje stavove i sugestije u nastojanju da zajednički iznađu optimalna rješenja u borbi protiv korupcije u šumarstvu.

STOP NEZAKONITOM ZAPOŠLJAVANJU

Udruženje građana Demos je u okviru svoje kampanje „STOP nezakonitom zapošljavanju“ održalo sastanke sa predstavnicima donosioca odluka, Klubovima poslanika Socijalističke partije i Saveza nezavisnih socijaldemokrata, sa predstavnicima SP u prostorijama stranke, te sa predstavnicima SNSDa. Na sastancima sa poslanicima pomenutih partija prisutnima je predstavljena kampanja „Stop nezakonitom zapošljavanju“ koji u fokusu ima angažovanje lica po ugovorima van radnog odnosa, popularno „ugovorci“, te diskriminaciju kojoj su angažovani izloženi s obzirom da često obavljaju veći obim posla od zaposlenih na određeno ili neodređeno, angažovanih po ugovorima o radu. Predstavnici oba poslanička kluba složili su se da je ovakav način angažovanja neodrživ, te da se mora težiti promjenama kroz izmjene relevantnih zakona, te su izrazili spremnost da pomognu u predlaganju amandmana na Nacrte i Prijedloge zakona kada uđu u skupštinsku proceduru.

Održana je krajem maja i ulična akcija sa ciljem informisanja i uključivanja građana u aktivnosti koje UG Demos implementira kroz projekat „Stop nezakonitom zapošljavanju“ na Trgu mladih. Tokom ulične akcije su predstavnici UG Demos sa volonterima, zainteresovanim građanima približili problem koji je u fokusu projekta, a radi se o angažovanju lica po ugovorima van radnog odnosa, po kojima rade više godina, te su izloženi diskriminaciji iz razloga ugroženosti osnovnih radničkih prava. Zajednički zaključak, većine, ako ne i svih zainteresovanih građana, jeste da želimo društvo u kome radnici neće biti diskriminirani u odnosu na svoje kolege od kojih često rade obimnije poslove, te društvo u kojem političke partije i rodbinske veze neće određivati ko će gdje raditi, već je prioritet imati sposobni, a ne podobni članovi zajednice.

Transparentno finansiranje neprofitnih organizacija iz budžeta Brčko distrikta

Odjeljenje za privredni razvoj, sport i kulturu Vlade Brčko distrikta već je 3 puta poništilo Javni poziv za dodjelu donacija neprofitnim organizacijama, u periodu od decembra 2021. do maja 2022. godine. Kao član Grupe „Transparentno finansiranje neprofitnih organizacija iz budžeta Brčko distrikta BiH“, Omladinski centar „Vermont“ je preuzeo na sebe ulogu da uputi inicijativu prema Vladi Brčko distrikta, a koja je rezultat održanih zajedničkih sastanaka. Cilj je da se uspostavi sistem transparentne dodjele donacija i spriječe koruptivne radnje, a inicijativa se odnosi na donošenje jedinstvenog Pravilnika o ocjenjivanju i bodovanju Javnih poziva za donacije, te transparentan uvid u isti.

Povodom toga, organizovana je i ulična akcija sa ciljem uključivanja građana u samu kampanju i podizanja svijesti o ovom dugogodišnjem problemu. Razmjenjujući mišljenja sa prolaznicima, nastojali su dobiti povratne informacije o prijedlozima i aktivnostima koje bi nam koristile u nastavku sprovođenja kampanje.

Korupcija u visokom obrazovanju na Tuzlanskom kantonu na udaru: Građani inicirali zaustavljanje anarhije

Napori građana okupljenih oko aktivističkog pokreta „Karton revolucija“ na Tuzlanskom kantonu koji zahtjevaju sistemsko tretiranje korupcije u visokom obrazovanju na Tuzlanskom kantonu i zaustavljanje totalne anarhije koja je nastala uslijed nejasnih zakonskih regulativa konačno dobijaju konkretne rezultate. Nakon više od tri godine rada u sivoj zoni jedne od visokoškolskih ustanova Ministarstvo obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona je konačno imenovalo, a Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvalitete BiH odobrilo, komisiju koja će konačno staviti tačku na proces akreditacije pomenutog univerziteta kako bi se jasno ustanovilo na koji način se tretiraju diplome sa te visokoškolske ustanove. Svjesni činjenice da se problemi korupcije u visokom obrazovanju na Tuzlanskom kantonu trenutno ne mogu tretirati s obzirom da ne postoji organ unutar izvršne i zakonodavne vlasti koji bi obrađivao prijave o nepoštovanju zakonskih propisa aktivisti su inicirali, a Skupština TK-a usvojila izmjene Zakona o inspekcijama kojima je formirana inspekcija za Visoko obrazovanje Tuzlanskog kantona. S obzirom da aktivisti smatraju da sam proces dobijanja licence i akreditacije za rad pojedinih visokoškolskih ustanova nije garant kvalitetnog rada visokoškolskih ustanova navedena inspekcija će između ostalog imati zadatak da konstantno prati rad svih univerziteta što je potvrdila i Vlada Tuzlanskog kantona na junskoj sjednici kada je obavezala inspekciju da početkom nove školske godine dodatno detaljno provjeri rad svih univerziteta. Sve ove aktivnosti imaju za cilj i konačno usvajanje Izmjena Zakona o visokom obrazovanju na Tuzlanskom kantonu koje će konačno jasno urediti proces akreditacije visokoškolskih ustanova sa jasnim rokovima, a za šta je saglasnost dalo i samo Ministarstvo obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona. Pored navedenog putem uličnih akcija i djelovanja na društvenim mrežama aktivisti su uticali na svijest građana i ohrabрили ih da se značajnije uključe u probleme tretiranja korupcije u visokom obrazovanju kroz prijavljivanje slučajeva nadležnim tijelima. Na ovaj način će sistem stvoriti preduslove da univerziteti koji su među građanima poznati kao „stamparije diploma“ u velikoj mjeri uozbilje svoj rad, političkim moćnicima će biti u značajnoj mjeri onemogućeno da selektivno priznaju ili ne priznaju diplome sa pojedinih univerziteta i na taj način vrše koruptivna zapošljavanja a svi koji ne budu radili u skladu sa najvišim propisima će biti zatvoreni i procesuirani.

Konjuh zove – Karton revolucija spašava planinu od pošasti zvane korupcija

Iako je na papiru proglašen zaštićenim područjem, prostor planine Konjuh nikada u praksi to zaista nije postao. Svjesni velikih razmjera korupcije prisutne prilikom eksploatacije prirodnih resursa na planini Konjuh građani i građanke okupljeni oko aktivističkog pokreta Karton revolucija su krenuli u borbi za spas planine i istinsko sprovođenje zakona u praksi. Kroz snažan angažman na društvenim mrežama i putem sredstava javnog informisanja odnosno snimanje i distribuciju video sadržaja, organizovanje press konferencije mobilizirali su građane na uključivanje u borbu za spas planine, a institucijama su uputili 20 konkretnih pitanja koji imaju za cilj da jasno ukažu na korupciju prilikom izdavanja dozvola, eksploatacije prirodnih resursa i funkcionisanja javnih institucija. Ono što posebno ohrabruje je velika podrška građana i građanki pogotovo sa prostora koji gravitiraju samoj planini odnosno Banovića, Kladnja, Živinica i Tuzle koji već više od deset godina posmatraju proces sistemske devastacije planine ali nemaju mehanizam da djeluju s obzirom da je na papiru sve zaštićeno od strane institucija a u praksi je stanje potpuno drugačije. Poseban vjetar u leđa građanima u borbi protiv korupcije su dali časni pojedinci unutar institucija, kao i profesori i drugi stručnjaci koji neumorno dostavljaju relevantne podatke koji ukazuju na čitav niz propusta, ali i snimci kreirani iz zraka i putem satelita koji jasno ukazuju na alarmantno stanje i ekocid koji se događa. Aktivnosti borbe protiv korupcije prilikom eksploatacije prirodnih resursa simbolično nazvane „Konjuh zove“ su već sada ujedinile građane sa Tuzlanskog kantona u misiji da stanu na put korupciji u zamjenu za pravdu koja će im omogućiti život, zrak i vodu.

Podrška uključivanju građana Kantona 10/HBŽ u borbu protiv korupcije pri zapošljavanju u javnom sektoru

Nakon provedenih istraživanja i monitoringa javnih poduzeća i državnih institucija, kao i analize kantonalnih propisa iz oblasti zapošljavanja u javnom sektoru, CGS je proveo niz aktivnosti u sklopu kampanje „Podrška uključivanju građana Kantona 10/HBŽ u borbu protiv korupcije pri zapošljavanju u javnom sektoru“. Rezultati istraživanja i preporuke za unaprjeđenje kantonalnog zakona i regulative predstavljeni su javnosti i dostavljeni Kantonalnoj vladi, ministarstvima, Skupštini kantona i zastupnicima tj. donositeljima odluka. Pored navedenoga, formirana je Radne grupa čiji su članovi razgovarali i zagovarali kod zastupnika skupštine HBŽ/K10 implementiranje izrađenih preporuka u postojeći zakonodavni okvir kojim se uređuje oblast zapošljavanja u javnom sektoru.

Na temelju zapisnika koje su članovi Radne grupe dostavili, velika većina zastupnika podržava naš rad i dosadašnje aktivnosti u okviru ovog projekta kao i izmjene zakonodavnog okvira sukladno preporuke koje smo izradili na temelju analize.

U svakoj od 6 općina u K10/HBŽ, održane su ulične akcije. Cilj uličnih akcija je bio pozvati građane K10 da prijave korupciju te ih upoznati s našim dosadašnjim aktivnostima. Isto tako građani su pozvani potpisati peticiju koju ćemo zajedno sa nacrtom regulative i propisima te prijedlogom za izmjenu uputiti donositeljima odluka. Odaziv građana na uličnim akcijama je bio pozitivan i s obzirom na trenutnu populaciju ovog kantona iznenađujući. Preko 350 građana potpisalo je peticiju čime su iskazali podršku i želju za pozitivnim promjenama. Dodatno, održali su javne sastanke sa ciljanim grupama. Javni sastanci su se održali u svih od 6 općina u našem kantonu/županiji. Ciljane grupe u ovom slučaju su bile mlađe osobe koje se susreću s nepravilnostima pri zapošljavanju, odnosno osobe koje se već duži niz godina nalaze na zavodu za zapošljavanje.

Održan je sastanak s ministrom pravosuđa i uprave K10, gosp. Milanom Bašićem na temu dostavljenog nacrta prijedloga izmjena pravnih akata iz oblasti javnog zapošljavanja u K10. Ministar je s oduševljenjem pozdravio ovaj projekt i nastojanja za izmjenama i stavio se na raspolaganje u daljoj zagovaračkoj kampanji u sklopu projekta.

Besplatnu pravnu pomoć pružamo građanima koji su oštećeni prilikom pokušaja zapošljavanja u javnom sektoru i procedurom zapošljavanja. Svi zainteresirani/e se mogu obratiti za besplatnu pravnu pomoć i savjetovanje utorkom i četvrtkom od 11 do 14 sati, na e-mail: bpp.cgs@gmail.com, broj telefona: 034/202-770 ili osobno u prostorije Centra za građansku suradnju na adresi Gabrijele Jurkića 16 (Livnopotovi), 80101 Livno. Pozivamo građane i građanke da prijave korupcije, nepotizam i stranačko zapošljavanje!

ODRŽANO PREDAVANJE ZA STUDENTE “KAKO NAMJESTITI TENDER”, U SARAJEVU

Pro Educa je 08. juna u saradnji sa Centrima civilnih inicijativa (CCI), organizovala predavanje „Kako namjestiti tender“ o procesu javnih nabavki i zloupotrebama, i transparentnosti tendera. Predavanje je organizovano za studente univerziteta u Sarajevu i Istočnom Sarajevu, u okviru programskih aktivnosti Festivala #SlobodaNarodu. Cilj predavanja jeste pružanje drugačije perspektive mladima o temama koje su se ustalile u sve sisteme u našem društvu i o tome koliko je važno da baš oni budu jedni od učesnika promjena.

Predavanje su održali Tatjana Udovičić i Slobodan Golubović, koji su predstavili rad portala www.pratimotendere.ba i ukazali na načine kako javna preduzeća u BiH namještaju javne nabavke.

Slobodan Golubović je rekao da je oko 90% javnih nabavki u BiH upitno s obzirom na postojeću zakonsku regulativu i da se ta praksa nastavlja zbog manjkavosti samih zakona, ali i indolentnosti institucija koje bi trebale da reaguju.

S druge strane studenti su kroz niz pitanja ukazali na nedopustivost takve prakse, postavljajući pitanje šta oni mogu konkretno da urade u borbi protiv korupcije i ne samo oni već i institucije sistema.

“Javne politike se neće promijeniti dok građani ne pokažu zube”

U Sarajevu je 08. juna održana javna tribina “Zakonske regulative u BiH i njihova implementacija u cilju zaštite životne sredine”, koju je organizovala Pro Educa u saradnji sa Centrima civilnih inicijativa (CCI), u sklopu Festivala #SlobodaNarodu. Na javnoj tribini su učestvovali brojni predstavnici institucija, ali i aktivisti i studenti, koji su imali priliku da sagledaju širu sliku i da saznaju kako izgledaju izazovi kada je u pitanju ekološka zaštita životne sredine iz druge perspektive te koji su dalji mogući koraci u pronalasku najboljih rješenja za građane Bosne i Hercegovine. U uvodnom dijelu javne tribine o izazovima sa kojima se susreću govorili su predstavnici organizacije Aarhus centar, predstavnici neformalnih grupa “Za Doljanku”, “Pusti me da tečem”, te predstavnici inicijative “Stop izgradnji mHE na Kasindolskoj rijeci”.

Javna tribina se organizuje u cilju što boljeg i potpunijeg razumijevanja problema unutar Bosne i Hercegovine u vezi sa važnom temom kakva je ekologija i životna sredina sa kojima se suočava lokalno stanovništvo iz različitih opština Bosne i Hercegovine, kroz podsticanje dijaloga između predstavnika nadležnih ministarstava, inspektorata, agencija i predstavnika lokalnih zajednica, ali i poslanika u Parlamentu BiH, NVO aktivista, predstavnika akademske zajednice, predstavnika političkih partija koji su potencijalni budući donosioci odluka... i drugih interesnih strana.

“Bilo mi je drago što sam dobila priliku da govorim o našim problemima pred učesnicima koji dolaze iz različitih institucija i sa različitih pozicija, ali i da čujem drugačija mišljenja. Mislim da su ovakvi događaji korisni za sve građane, ali i studente koji su imali priliku da vide na koji način funkioniše donošenje odluka i komunikacija između građana i institucija”, rekla je Emina Veljović, izvršna direktorica Aarhus centra i jedna od učesnica tribine.

Rješenje je u samoorganizovanju i pritisku na donosiocima odluka, prema riječima učesnika, jer se javne politike neće promijeniti dok građani ne pokažu zube.

“Ovaj događaj je pokazao koliko nam je potreban dijalog između građana/aktivista i institucija, nadam se da će to u budućnosti shvatiti više institucija. Diskusija je bila konstruktivna sa predstavnicima institucija i nadam se da ćemo imati više prilika za ovakav dijalog”, kazala je Naza Spahić, članica inicijative protiv izgradnje mHE “Za Doljanku”.

Učesnici su zaključili da je najveća bitka koja predstoji ona za usvajanje kvalitetnog zakona o obnovljivim izvorima energije koji će maksimalno demokratizovati proizvodnju energije i dati mogućnost svima da lako i brzo instaliraju solarne panele na svojim krovovima. Rješenje energetske nezavisnosti nije u termoelektranama niti u mHE, od koje svi imaju štetu a rijetki korist, već u korištenju snage sunca i vjetra i novih tehnologija na način da svi budemo proizvođači i potrošači energije. Detaljne zaključke javne tribine će organizatori dostaviti svim relevantnim institucijama.

Sloboda se brani, čuva i osvaja

Promocijom knjige “Kako mladi u BiH opažaju protekli rat”, autora Srđana Puhala, završen je drugi Festival #SlobodaNarodu u Sarajevu, čije su aktivnosti trajale sedam dana. Javne tribune, predavanja na fakultetima, te dvodnevni festival tokom kog su organizatori ponudili devet panel diskusija, sa skoro 40 panelista, o aktuelnim i zanimljivim temama. Tokom festivalske sedmice, Centar za edukaciju “Pro Educa”, koji je osmislio i realizuje Festival, obogatio je kulturni i društveni život grada događajima. Jedan od njih je bila Javna tribina “Zakonske regulative u BiH i njihova implementacija u cilju zaštite životne sredine”. Javna tribina je organizovana u cilju što boljeg i potpunijeg razumijevanja problema unutar Bosne i Hercegovine u vezi sa važnom temom kakva je ekologija i životna sredina sa kojima se suočava lokalno stanovništvo iz različitih opština Bosne i Hercegovine.

Organizovana su i dva predavanja za studente, “Kako namjestiti tender”, o procesu javnih nabavki i zloupotrebama, i transparentnosti tendera, a predavač je bio Slobodan Golubović. Cilj predavanja bio je pružanje drugačije perspektive mladima o temama koje su se ustalile u sve sisteme u našem društvu i o tome koliko je važno da baš oni budu jedni od učesnika promjena.

Drugo predavanje održala je Jelena Obućina “Šta nas ne nauči teorija, a treba nam svakodnevno u praksi?”, za studente novinarstva. Centralna dvodnevna manifestacija Festivala #SlobodaNarodu održana je u Domu mladih, Skenderija gdje su posjetioci imali priliku da uživaju u zanimljivim panel diskusijama, 10. i 11. juna. Tokom ova dva dana posjetioci su imali priliku da slušaju panel diskusije na temu “Odnos Srbije i Hrvatske prema BiH”, Srbija, Hrvatska i Bosna i Hercegovina su neminovno povezane ljudskim, ekonomskim, kulturnim i drugim društvenim vezama. Povezane su i emocijama... Gdje smo zapeli, gdje smo zaustavljeni, gdje smo u jednom trenutku došli do zida, u ovim odnosima? Učesnici panel diskusije bili su: Milan Čulibrk, Goran Milić, Vildana Selimbegović, Zlatko Dizdarević, uz moderaciju Lejle Ramić Mesihović.

Druga panel diskusija nosila je naziv “Da li mediji trebaju da imaju stav, ili je dovoljno da budu objektivni”. Boško Jakšić, Jelena Obućina, Amir Zukić i Duška Jurišić, razgovarali su o medijima, da li trebaju da imaju stav ili je dovoljno da budu objektivni, da li postoje nezavisni mediji, koliki je problem postojanje propagande i dezinformacija u javnom prostoru?

“Teorije zavjere i kako živjeti sa njima” bio je naziv treće panel diskusije. Šta su teorije zavjera? Kako razlikovati teorije zavjere od stvarnih zavjera? Kada su se teorije zavjere potvrdile kao tačne? Da li su teorije zavjere rezultat nepovjerenja u institucije, nauku, autoritet ili nešto četvrto? Ova i mnoga druga pitanja postavljao je moderator panela Nenad Veličković, svojim gostima Jeleni Kalinić, Krešimiru Mišaku, Damiru Marjanoviću i Nebojši Blanuši. Posjetioци su kao najzanimljiviju panel diskusiju ocijenili “Umjetnost i aktivizam- ima neka tajna veza” gdje su Sergej Trifunović, Svetislav Basara, Dino Mustafić, zajedno sa Rubinom Čengić pokušali da otkriju tajnu veze između umjetnosti i aktivizma, koja je uloga umjetnika u društvenom životu i može li umjetnost pobijediti politiku.

Drugi dan posjetioци su imali priliku da slušaju panel diskusiju “Kako odbraniti prirodu? Iskustva aktivista”, na ovoj panel diskusiji aktivisti Boris Vuksan, Ibrahim Turak, Dženis Ćulov, Amar Taso, sa moderatoricom Sandrom Josović, razmjenjivali su svoja iskustva i govorili o rizicima koje nosi aktivizam i kako uspejavaju da svoju borbu održe uprkos bezbjednosnim rizicima. Panel diskusiju “Građanska BiH- sada, nekada, nikada?” moderirala je Nermina Mujagić, a Mirjana Marinković-Lepić, Haris Ćutahija i Damir Banović su pokušali da odgovore na vječito pitanje o statusu građanstva u zemlji. Pitanjima iz publike potvrđeno je da je građanstvo na plećima pojedinaca a da su mediji, akademska zajednica i politika uspavani i daleko od učešća u stvaranju uslova potrebnih za građanski orjentisano društvo.

“Koga treba liječiti: LGBTIQ osobe ili društvo?” bio je naziv trećeg panela, drugog dana, na kojem su učestvovali aktivisti Darko Pandurević, Maja Šarić, Dina Barjektarević, a moderirala je Delila hasanbegović Vukas. Svoja emotivna životna iskustva su podijelili sa publikom i nakon čega su svi koji su poslušali ova svjedočenja ostali sa puno preispitivanja o ustaljenim stavovima u našem društvu.

Poslednje dvije panel diskusije bile su “Dometi istraživačkog novinarstva” i “Kako pospremiti nered na Balkanu?”, posjetioци su imali priliku da slušaju Vladimira Otaševića, Milicu Vojinović, Nerminu Kulogliju, Slobodana Golubovića, Nerzuka Ćurka, Žarka Puhovskog, Boška Jakšića i Slavu Kukića.

Festival #SlobodaNarodu simbolizuje slobodni javni prostor, u kom čuvari vatre i slobodne misli imaju priliku da govore i da ih se čuje. Festival afirmiše ljude koji misle drugačije i koji su često Don Kihoti svog vremena. Sadržaj Festivala čine panel diskusije, predavanja, radionice, predstave, izložbe i promocije pisane riječi. Cilj je da doprinese jačanju demokratije i ljudskih prava u Bosni i Hercegovini kroz promociju slobode govora i izražavanja. Festival se organizuje u gradovima širom Bosne i Hercegovine. Projekat je podržala Evropska unija u Bosni i Hercegovini, te USAID, CCI, INSPIRE, OSCE, Heinrich Böll fondacije.

JAVNI INTERES POTROŠAČA U BORBI PROTIV KORUPCIJE U RADU INSPEKCIJSKIH SLUŽBI - MONITORING POTROŠAČKIH PRIGOVORA

Udruženje DON je i u prethodnom periodu u okviru kampanje Javni interes potrošača u borbi protiv korupcije u radu inspeksijskih službi - monitoring potrošačkih prigovora aktivno radilo na finalizaciji tri akta koji će u mnogome unaprijediti položaj potrošača i zaštititi njihova prava. Govorimo o „Smjernicama za postupanje Republičke uprave za inspeksijske poslove po predstavkama i zahtjevima za zaštitu prava potrošača“, „Pravilniku o sadržaju i načinu dostavljanja izvještaja u postuku inspeksijskog nadzora po reklamacijama potrošača - monitoring potrošačkih prigovora“, te Pravilniku za unaprijeđenje inspeksijskog nadzora“. Sa tim u vezi održan je sastanak Radne grupe u Banja Luci u prostorijama Republičke Tržišne inspekcije, a istom su uz prisustvovali Radivoje Gavrić (glavni republički tržišni inspektor), Braco Vrančić spoljni konsultant, Murisa Marić i Zoran Petoš ispred Udruženja „DON“. Na sastanku su razmotreni i u određenom broju prihvaćeni svi komentari koji su na nacрте ovih dokumenata dobijeni od predstavnika republičkih inspekcija i udruženja za zaštitu potrošača u RS.

Takođe, DON je u ovom periodu organizovao 5 javnih rasprava u Banja Luci, Trebinju, Doboju, Bijeljini i Zvorniku, na kojima su učešće uzeli predstavnici republičkih inspeksijskih organa iz svih regija, predstavnici inspekcija gradova i opština, predstavnici OCD za zaštitu potrošača, medija, kao i predstavnici Ministarstva trgovine i turizma (u Banja Luci). Tokom rasprave o do sada izrađenim dokumentima od strane DON-a i pomenute radne grupe („Smjernice za postupanje u Republičke uprave za inspeksijske poslove po predstavkama i zahtjevima za zaštitu prava potrošača“, „Pravilnik o sadržaju i načinu dostavljanja izvještaja u postuku inspeksijskog nadzora po reklamacijama potrošača - monitoring potrošačkih prigovora“, „Analiza zakona o inspekcijama i analiza zakona o zaštiti potrošača u Republici Srpskoj“) od strane učesnika izražena je podrška za uređenje postupanja inspektora kako bi se umanjila mogućnost za različito tumačenje zakona i zloupotrebe službenog položaja, vođenje evidencija o potrošačkim prigovorima i mogućnostima razmjene podataka.

Takođe, definisana je potreba za: 1. Edukacijama inspektora u skladu sa odredbama zakona o zaštiti potrošača i vanrednim kontrolama po zakonu o inspekcijama; 2. Kontinuirana saradnja sa Udruženjima i razmjena iskustava vezanim za postupanje trgovaca u određenim spornim situacijama, 3. Uređenje oblasti dostavljanja „stručnog mišljenja“ vezanih za vanredne kontrole inspektora; 4. Dopuna zakona u segmentu „subjekta nadzora“ jer potrošač u ovom slučaju kakvo je trenutno stanje nije stranka u postupku iako je to drugim zakonima definisano (Zakon o parničnom postupku).

Predstavnica Ministarstva trgovine i turizma istakla je obavezu evidentiranja prigovora potrošača i dostavljanje izvještaja Ministarstvu trgovine i turizma svakih šest mjeseci što do sada nije bila praksa. Svi prisutni izrazili su mišljenje kako je neophodno da se o svim izmjenama zakona na vrijeme upoznaju inspektori na svim nivoima, da je neophodno dopuniti zakonske odredbe i da su saglasni sa prelaznim rješenjem u vidu urađenih smjernica koje će im pomoći u svakodnevnom radu.

Nakon što Radna grupa još jednom razmotri sve komentare, finalni dokumenti će tokom jula mjeseca biti prezentovani Republičkoj tržišnoj inspekciji koja treba da ih uputi na usvajanje Vladi RS. Prisutnima je prezentovan i baner postavljen na stranici DON putem kojeg građani mogu da prijave svaku sumnju na koruptivne radnje i nesavjestan rad inspektora.

ODLUČIVALO SE O SUDBINI RIJEKE BISTRICE: U KALINOVIKU ZAPISNIK JAVNE RASPRAVE VODIO PREDSTAVNIK INVESTITORA?!

U Kalinoviku i u Foči , 8. i 9. aprila održane su javne rasprave o nacrtima studija uticaja na životnu sredinu za tri planirane hidroelektrane na rijeci Bistrici: HE “B-1” i mHE “B-2a” na području opštine Foča instalisane snage 10,696 MW i 7,243 MW i izgradnju hidroelektrane HE “B-3” instalisane snage 16,157 MW na području opština Foča i Kalinovik.

U Kalinoviku, **zapisnik** javne rasprave je vodio **predstavnik investitora**. Iako ova okolnost nije izričito zabranjena zakonima, ipak sa aspekta implementacije Aarhuske konvencije postavlja se pitanje da li je javna rasprava mogla u ovom slučaju bila zaista adekvatno sprovedena?

“Nismo dobili adekvatne odgovore na pitanja koja smo postavili, uočili smo da i izrađivaču studije nisu poznate neke relevantne činjenice, kao što je ona da je na Bistrici već izgrađena mala hidroelektrana instalisane snage 3,870 MW. Iako su građani Kalinovika podržali projekat, jer je u pitanju državni kapital, naveli su da su svjesni kršenja mjera naloženih ekološkim dozvolama i štetnosti koju hidroenergija ostavlja na životnu sredinu, te su postavili zahtjev da podaci o vodostaju Bistrice budu elektronski dostupni građanima;” navela je Sunčica Kovačević, projektna asistentica u Udruženju Aarhus centar u BiH.

BEZAKONJE NA UGRU: KADA KRŠENJE ZAKONA POSTANE ZAKONITA PRAKSA

BUDI MUDAR SPASI UGAR

Još 2019. godine, gospodin Amir Šečibović, ministar prostornog uređenja, građenja, zaštite okoliša, povratka i stambenih poslova SBK je potpisao građevinsku dozvolu za gradnju male hidroelektrane „Oštrac“ na rijeci Ugar. Sve to ne bi bilo sporno da je, u skladu sa zakonskom obavezom, prije pomenute građevinske dozvole ishodovana energetska dozvola.

Klub sportskih ribolovaca Travnik je zatražio od Vlade SBK da poništi nezakonitu građevinsku dozvolu. U tom trenutku, je došlo do „šuma“ u internoj komunikaciji između pomenutog Ministarstva i Vlade, radi čega im je bilo potrebno izvjesno vrijeme kako bi se odlučili ko je uopće nadležan za poništavanje takvog rješenja. Naravno, taj momenat je iskoristio investitor te retroaktivno ishodovao energetska dozvolu 2021. godine, budući da su radovi već odavno u toku. Naposljetku, Vlada je nakon pola godine donijela odluku kojom se odbacuje zahtjev za poništenjem građevinske dozvole jer smatraju kako je izjavljen od strane neovlaštene osobe, pri tome potpuno ignorišući činjenicu da **prema službenoj dužnosti imaju** obavezu da postupe prema uočenim ilegalnim radnjama **bez obzira od koga su zaprimili zahtjev za poništenjem rješenja.**

ODRŽANA JAVNA TRIBINA U TRNOVU: KUCNUO JE ZADNJI ČAS – NEMA VODE, NEMA NAS! STOP MHE NA HRASNIČKOM POTOKU!

27.maja 2022. u prostorijama Centra za kulturu Trnovo, održana je javna tribina: **KUCNUO JE ZADNJI ČAS – nema vode, nema nas!** Tokom tribine članovi Koalicije za zaštitu rijeka u BiH su mještanima predstavili svoja iskustva u pogledu problematike i borbe protiv izgradnje mHE.

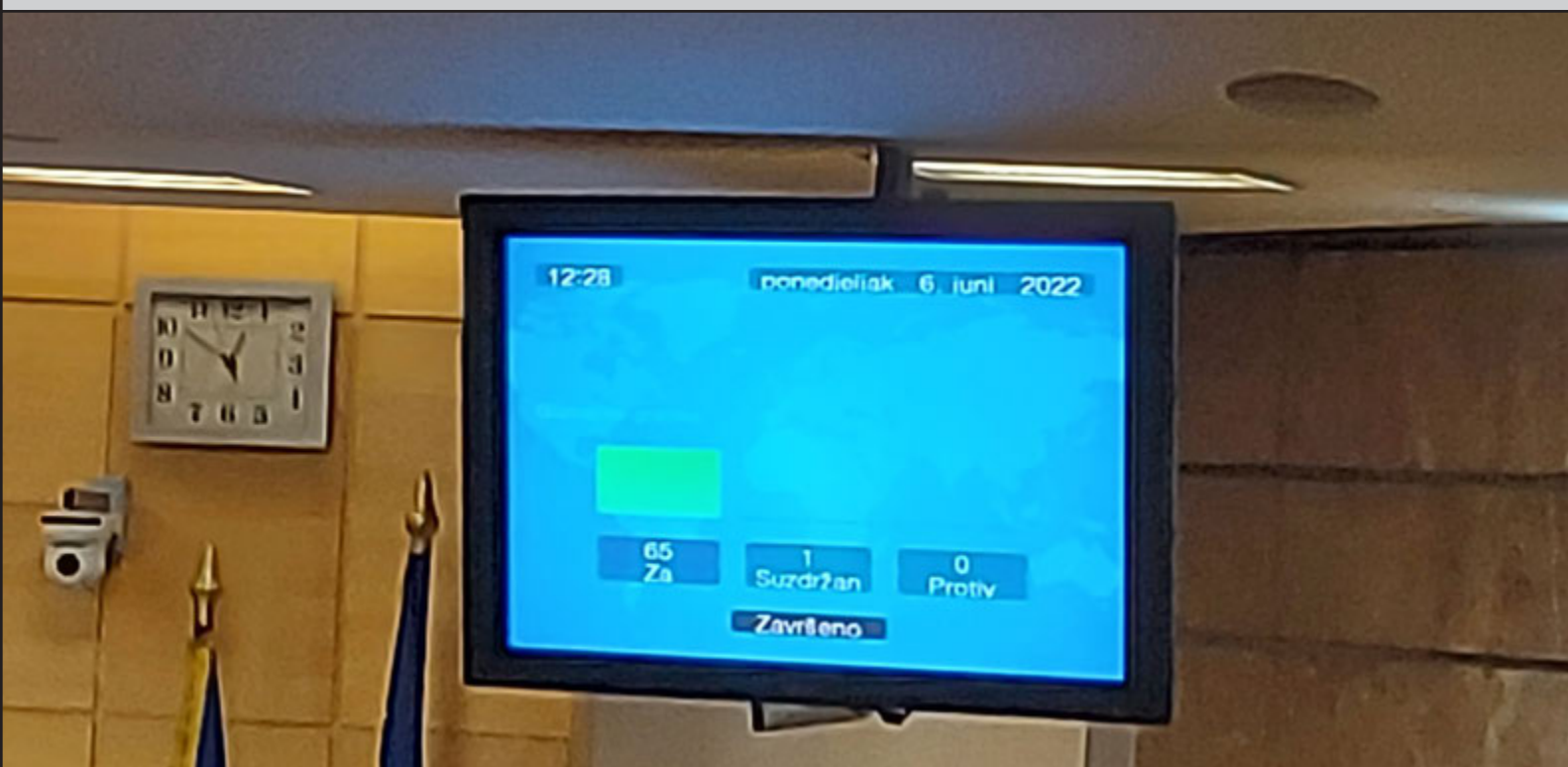
“Cilj održavanje ove javne tribine bila je podsticanje javne diskusije o problemu izgradnje mHE “Hrasnica” na Hrasničkom potoku i svih drugih mHE u BiH, naročito jer lokalno stanovništvo nije bilo adekvatno uključeno u postupku odlučivanja o ovom projektu, a što je protivno odredbama Aarhuske konvencije. Na tribinu su naročito bili pozvani općinski vijećnici Opštine Trnovo, pored animiranja lokalnih mještana i ljubitelja prirode, s obzirom da općinski vijećnici mogu donijeti odluku da se lokalne saglasnosti za mHE “Hrasnica“ povuku. Moram još jednom istaći da **rijeke ne poznaju granice i da Republika Srpska mora učini još veće zakonske pomake** kako bi se rijeke zaštitile od nepravde zvane mHE;“ istakla je Emina Veljović, izvršna direktorica Udruženja “Resursni Aarhus centar u BiH.”

PRVI VELIKI TRIJUMF ZA SPAS RIJEKA: PREDSTAVNIČKI DOM USVOJIO PRIJEDLOG ZAKONA O DOPUNAMA ZAKONA O ELEKTRIČNOJ ENERGIJI U FBIH KOJIM SE OBUSTAVLJA DALJA IZGRADNJA MALIH HIDROELEKTRANA

Borkinje i borci za rijeke i svi građani FBiH doživjeli prvi veliki trijumf za spas rijeka: Predstavnički dom Parlamenta FBiH je usvojio Prijedlog Zakona o dopunama Zakona o električnoj energiji FBiH, na način da je **65 zastupnika glaslo "ZA" i jedno suzdržano.**

Podsjećamo, za Međunarodni dan borbe protiv korupcije, 9.12.2021. Dom naroda Parlamenta FBiH je usvojio Prijedlog Zakona o dopunama Zakona o električnoj energiji FBiH, na način da su svi prisutni delegati glasali "ZA." Nakon toga je **počeo drugi i finalni proces** javnih rasprava u cilju animiranja šire javnosti da iskažu svoje mišljenje u vezi Zakona, a kojim bi se **zabranilo izdavanje energetske dozvole za male hidroelektrane do 10 MW, bez kojih se ovi objekti ne mogu graditi!**

Ovakav pozitivan rezultat može se pripisati snažnom aktivizmu svih članova Koalicije za zaštitu rijeka u BiH koji su zadnjih godina, na terenu i u medijima vršili snažan medijski pritisak kako bi se zabranila izgradnja malih hidroelektrana

DEZAVUISANJE ČUVARA RIJEKA: AGENCIJE ZA VODNA PODRUČJA ODUGOVLAČE PROCES USVAJANJA NOVOG PRAVILNIKA O EKOLOŠKO PRIHVATLJIVOM PROTOKU FBIH DOK SE U NOVOJ STRATEGIJI UPRAVLJANJA VODAMA 2022-2032. OSTAVLJA MOGUĆNOST “RAZVOJA MHE”!?

Jedan od bitnih zahtjeva koje su nevladine organizacije dostavile na sastanku sa resornim federalnim ministarstvima i premijerom Novalićem još tokom 2020. godine jeste i adekvatna izmjena i usvajanje **novog Pravilnika o ekološko prihvatljivom protoku FBiH (EPP)**, što je u nadležnosti Federalnog ministarstva, poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva. Održana su dva seta javnih rasprava za usvajanje navedenog Pravilnika, 2020. i 2021. tokom kojih su usvojeni mnogi komentari nevladinog sektora, ali ovaj Pravilnik još uvijek nije stupio na snagu. Predstavници Koalicije za zaštitu rijeka u BiH ponovo su imali sastanak sa službenicima navedenog ministarstva tokom kojeg je pojašnjeno da nakon dostavljanje finalnog mišljenja Agencija za vode i to Agencije za vodno područje rijeke Sava i Agencije za vodno područje Jadranskog mora Pravilnik o EPP bi **mogao odmah biti upućen u Službene novine FBiH**.

Za buduće regulisanje rada postojeći malih hidroelektrana problem nije samo neusvajanje novog Pravilnika o ekološko prihvatljivom protoku već i činjenica da komentari koji su dostavljeni tokom zadnje dvije godine unutar projekta ESAP 2030+ koji se tiče pripreme okolišnih strategija na svim nivoima upravljanja se nisu uvažili u zadnjem draftu Federalne strategija zaštite okoliša 2022-2032. a u sklopu koje je Strategija upravljanja vodama 2022-2032. Umjesto da se uvažavaju komentari nevladinog sektora kojima se tražilo usaglašavanje teksta ove Strategije sa posljednjim zakonskim izmjenama na način da se gradnja novih mHE ne podržava, na str. 185. federalne Strategije se navodi projekcija od **2 226 420 KM** a koje bi se većinom iskoristile za “**primjenu kataloga kriterija za održivi razvoj u sektoru malih hidroelektrana (mHE)**”.

ANTIKORUPCIJA

Izdvajamo 3 najčitanije vijesti sa portala antikorupcija.info:

»DIPLOME VIŠE HILJADA ZAPOSLENIH U JAVNOM SEKTORU U BIH U OPASNOSTI DA BUDU OSPORENE«

Pod upitnikom su diplome stečene u periodu od 15.08.2011. godine do 2013. godine od visokoškolskih ustanova koje su nakon tog perioda uspjele obezbijediti akreditaciju. I sve diplome do sada neakreditovanih univerziteta i visokih škola u BiH.

Nastavak možete pročitati na:
www.antikorupcija.info

»ODUZIMANJE ZEMLJE VLASNICIMA ZA AUTO PUT, BEZ NJIHOVOG ZNANJA, UZ SAGLASNOST ZASTUPNIKA PO SLUŽBENOJ DUŽNOSTI«

Vlasnici zemljišta kroz koje je trasirana dionica budućeg auto-puta Doboj-Vukosavlje su ubijedeni da im vlasti u ovom entitetu otimaju imanja, te da, sa obrazloženjem da realizuju ovaj bitan projekat za RS, pribjegavaju i korupciji ili joj gledaju "kroz prste".

Nastavak možete pročitati na:
www.antikorupcija.info

»NEZADOVOLJSTVO U DOBOJU ODLUKAMA VLASTI U VEZI NAPLATE PARKING MJESTA – IZ CHP-A UPOZORAVAJU DA SE RADI O DISKRIMINACIJI, A IZ OPOZICIJE SE PITAJU JESUL NADLEŽNI VANZEMALJCI«

Na prijedlog Gradonačelnika, Skupština grada Doboja krajem 2021. godine donijela je Odluku o finansiranju kupovine parking karti za specijaliste ljekare zaposlene u Domu zdravlja i Opštoj bolnici iz gradskog budžeta u godišnjem iznosu od 50.000 KM, a kao razlog navela da je to mjera kojom se sprečava odlazak ljekara iz ove lokalne zajednice.

Nastavak možete pročitati na: www.antikorupcija.info

PRATI TENDERE, PRATI SVOJ NOVAC!

Monitoring mreža je kontinuirano pratila javne nabavke i u periodu april-juni 2022. tokom koje su prikupljeni i objavljeni podaci o 1549 postupaka javnih nabavki, ukupne vrijednosti 31,8 miliona KM bez PDV. Od ukupnog broja praćenih nabavki, 722 se odnose na nabavke roba ukupne vrijednosti 11.478.123,28 KM, 740 na nabavke usluga ukupne vrijednosti 5.246.761,33 KM, i 87 na nabavke radova vrijednosti 15.171.893,95 KM.

Stepen rizičnosti praćenih javnih nabavki u periodu april – juni 2022. su predstavljeni u tabelama:

1549 praćenih postupaka javnih nabavki (JN)			
	Nizak rizik	218 JN	14,07 % JN
	Srednji rizik	642 JN	41,44 % JN
	Visok rizik	689 JN	44,48 % JN

31.896.778,56 KM (bez PDV)			
Vrijednost praćenih postupaka javnih nabavki (JN)			
	Nizak rizik	4.249.397,04 KM	13,33 %
	Srednji rizik	20.840.687,15 KM	65,33 %
	Visok rizik	6.806.694,37 KM	21,33 %

Kontinuirani monitoring i sve jače i šire prisustvo portala Pratimo tendere u javnosti kroz različite komunikacione kanale, rezultiralo je proaktivnim potezima i javnih institucija. Naime, na sistemu email notifikacija o praćenim javnim nabavkama registrovan je 3891 korisnik. Među njima je i Tužilaštvo Zeničko- dobojskog kantona, koje je po prijemu dnevnog izvještaja portala Pratimo tendere o praćenim postupcima samoinicijativno pokrenulo provjeru tendera Opštine Tešanj!

Tog 25. maja 2022. godine, dnevni izvještaj o praćenim postupcima javnih nabavki je sadržio podatke o 18 postupaka javnih nabavki, koje je provelo 12 ugovornih organa. Na toj listi je bila i nabavka radova “Održavanje i sanacija makadamskih puteva” Opštine Tešanj, koja po mjesnoj nadležnosti pripada Zeničko-Dobojskom kantonu. Tužilaštvo ZDK je samostalno pokrenulo provjeru ovog postupka.

U konačnici, Tužilaštvo ZDK je donijelo odluku o obustavi istrage, što donekle i ne čudi budući da je i portal Pratimo tendere predmetnu nabavku označio “zelenom zastavicom” (nizak rizik), ali svakako da ohrabruje proaktivnost institucije i činjenica da je nakon skretanja pažnje portala Pratimo tendere urađena i institucionalna provjera ovog tendera.

Prati tendere, prati svoj novac!

PRATIMOTENDERE.BA

PRATIMO TENDERE

Informiši se!

Antikoruptivne aktivnosti Transparency International BiH

Sukob interesa

O potencijalnom sukobu interesa Gorana Obradovića, koji je istovremeno obavljao funkciju izabranog predstavnika u SO Čajniče i bio zaposlen u opštinskoj upravi, TI BiH je prosljedio prijave Komisiji za sprečavanje sukoba interesa RS i upravnoj inspekciji. Inspekcija je izvršila inspekcijski nadzor i naredila sprovođenje postupka utvrđivanja sukoba interesa. U međuvremenu Opština Čajniče obavijestila je da je Goran Obradović vratio mandat.

**TRANSPARENCY PRIJAVIO
NAČELNIKA KALINOVIKA
ZBOG SUKOBIA INTERESA:
NJEGOVOM PRIVATNOM
PREDUZEĆU OPŠTINA
KALINOVIK ISPLATILA
137.000 KM**

Transparency International u BiH prijavio je načelnika opštine Kalinovik Republičkoj Komisiji za sprečavanje sukoba interesa u organima vlasti Republike Srpske, jer je opštinska administracija njegovom privatnom preduzeću isplatila 137.600 KM na ime ugostiteljskih usluga. Interesantno je da su po javno dostupnim podacima prihodi privatnog preduzeća načelnika Kalinovika Blondi d.o.o. u 2020. godini iznosili 1,2 miliona KM, dok budžet ove male opštine iznosi 2,9 miliona KM.

Zaštita zviždača

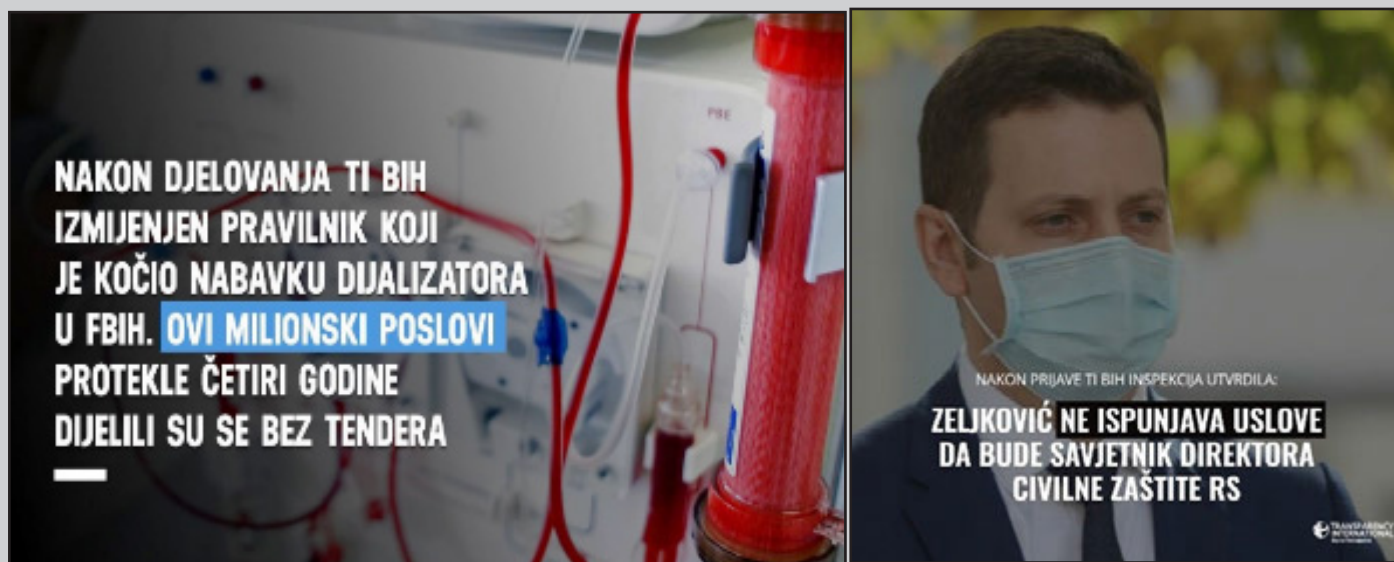
Povodom 23. juna, Međunarodnog dana zviždača, Transparency International u Bosni i Hercegovini (TI BiH) organizovao je konferenciju posvećenu problemima lica koja prijavljuju korupciju u Bosni i Hercegovini. Na konferenciji pod nazivom „Dan zviždača: Koraci ka osiguranju zaštite prijavitelaca korupcije” govorilo se o primjeni aktuelnih zakonskih rješenja i trenutnoj praksi u ovoj oblasti. Takođe, predstavljena je analiza “Zaštita zviždača u BiH i Srbiji: uporedna analiza”, koja pruža uporedni pregled stanja u oblasti, te daje preporuke za unapređenje zakonskog okvira u BiH.

Transparency International u Bosni i Hercegovini je uspješno završio obuke o načinima provođenja Zakona o zaštiti lica koja prijavljuju korupciju u Republici Srpskoj. Besplatne obuke, čiji je cilj pružanje pomoći odgovornim licima u obrazovno-vaspitnim ustanovama sa 15 i više radno angažovanih lica da stvore uslove za bezbjedno prijavljivanje korupcije te pruže zaštitu a lica koja prijavljuju korupciju su realizovane u šest gradova uz podršku Američke agencije za međunarodni razvoj (USAID).

Javne nabavke

Nakon što je TIBiH prijavio nabavku obrazaca vozačkih dozvola vrijednu 800.000 KM koju je Agencija za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka BiH (IDDEEA) bez ikakvog javnog nadmetanja dodijelila kompaniji Muehlbauer Agenciji za javne nabavke BiH, ista je nakon provedenog postupka svu dokumentaciju predala Tužilaštvu Bosne i Hercegovine zbog mogućeg postojanja elemenata krivičnog djela. U međuvremenu je Ured za razmatranje žalbi BiH poništio spornu nabavku, a IDDEEA je raspisala je tender za nabavku obrazaca ličnih karata i vozačkih dozvola vrijedan 30,8 miliona maraka. U proces nabavke ličnih dokumenata IDDEEA je ušla putem otvorenog postupka javne nabavke koji je često izbjegavan prethodnih godina.

Milionski poslovi nabavke dijalizatora za potrebe Zavoda zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBiH prethodne četiri godine dijelili su se bez ikakvog tendera postojećim dobavljačima kojima su istekli ugovori i to zbog navodnog nesporazuma između Zavoda i Federalnog ministarstva zdravstva. Transparency International u BiH (TI BiH) je dugo vršio pritisak na institucije da riješe ovaj problem, a sporni pravilnik koji je kočio nabavku dijalizatora konačno je izmjenjen.

ALAC

Bivši direktor Instituta za javno zdravstvo RS koji je uhapšen zbog afere vezane za nabavke opreme tokom pandemije, zaposlio se bez konkursa na mjesto stručnog savjetnika nakon izlaska iz pritvora. Ipak, Zeljković nije ispunjavao uslove u pogledu stručne spreme za ovo radno mjesto, jer farmaceutski fakultet koji je završio nije predviđen za poziciju stručnog savjetnika po Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta. TI BiH je o tome obavijestio Upravnu inspekciju, koja je zatim naložila direktoru Civilne zaštite da Zeljkoviću uruči rješenje o prestanku radnog odnosa u roku od 15 dana.

Zloupotreba javnih resursa

Transparency International u Bosni i Hercegovini (TI BiH) započeo je monitoring predizbornog procesa koji će u naredna tri mjeseca provoditi putem terenskih posmatrača. U Sarajevu su 28. i 29. juna održane obuke za 75 posmatrača koji će vršiti praćenje institucija i obrazaca ponašanja političkih kandidata i zvaničnika prije i tokom izborne kampanje, sa ciljem da uoče i dokumentuju potencijalno korištenje javnih sredstava i pozicija na vlasti u svrhu izborne promocije, ali i ostale vidove zloupotreba i kršenja izbornog zakonodavstva. Pored predstavnika TI BiH-a, koji su posmatrače detaljnije upoznali sa metodologijom monitoringa, posmatrači su imali priliku čuti više o zakonskom okviru i primjerima iz prakse od članica Centralne izborne komisije - Dr Irene Hadžiabdić i Vanje Bjelica-Prutina.

Takođe, pratiće se i sva kršenja pravila ponašanja u predizbornom periodu kao i prijetnje biračima i svi oblici pritiska na birače. TI BiH je radi lakšeg prijavljivanja razvio i besplatnu aplikaciju „Reflektor: Izbori 22“ pomoću koje građani mogu brzo, jednostavno i anonimno prijaviti sve nepravilnosti i zloupotrebe u toku izbornog procesa. Aplikacija je prilagođena za sve Android i Apple pametne uređaje, može se preuzeti na web stranici <https://reflektor.ba/>

JAVNI POZIV ZA PROJEKTE VOĐENJA GRAĐANSKIH INICIJATIVA I KAMPANJA U OBLASTI **BORBE PROTIV KORUPCIJE**

KONTINUIRANI JAVNI POZIV ZA PROJEKTE VOĐENJA GRAĐANSKIH INICIJATIVA I KAMPANJA U OBLASTI BORBE PROTIV KORUPCIJE

Poziv OCD (udruženjima građana i fondacijama) iz BiH da podnesu prijedloge projekata usmjerenih na borbu protiv korupcije, s fokusom na rješavanje konkretnih problema identifikovanih na lokalnom nivou ili zagovaračkih inicijativa usmjerenih ka višim nivoima vlasti.

Od aplikanata se traži da dostave ispunjenu aplikacionu formu, te ostale aplikacijom zahtijevane dokumente i to isključivo putem on-line platforme za apliciranje dostupne na linku:

<http://tender.protivkorupcije.ba/>

Podržano:

USAID
OD AMERIČKOG NARODA

Ova publikacija omogućena je uz podršku američkog naroda putem Američke agencije za međunarodni razvoj (USAID).

Sadržaj ove publikacije je isključiva odgovornost Centara civilnih inicijativa(CCI) i ne mora nužno odražavati stavove USAID-a ili Vlade Sjedinjenih Američkih Država.